

HARKAI KERERDŐ ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

9422 Harka Soproni u. 8.

OM: 200133

Készült: 2018. augusztus 30.

Készítette: Némethiné Oláh Etelka
óvodavezető

Iktatószám: Módosítás	
OM azonosító:	200133
Tárgy:	Pedagógiai Program
Ügyintéző:	
Legitimáció: A nevelőtestület a Pedagógiai Programot nevelőtestületi értekezleten hozott határozatával fogadta el.	<p>.....</p> <p>aláírás a nev. testület nevében</p>
	<p>ph.</p> <p>.....</p> <p>óvodavezető</p>

AZ INTÉZMÉNY ADATAI

OM azonosító: 200133

Az intézmény neve: Harkai Kerekerdő Óvoda

Az intézmény székhelye: 9422 Harka, Soproni utca 8.
Tel.: 06-99-315-520

Óvodavezető neve: Némethiné Oláh Etelka

Az intézmény fenntartója: Harka Község Önkormányzata
Címe: 9422 Harka, Nyéki u. 34.

Óvodai csoportok száma: 4 csoport

Tartalomjegyzék

Az Intézmény adatai	2
1. BEVEZETŐ	5
1.1 Intézményünk bemutatása	5
2. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK ERŐFORRÁSAI	6
2.1. Tárgyi felszereltség	6
2.2. Humán erőforrásra vonatkozó adatok	7
3. PROGRAMUNK MEGVALÓSÍTÁSA	8
3.1 Programunk alapelve	8
3.2 Küldetésnyilatkozat	8
3.3 Óvodakép-jövőkép	8
3.4 Gyermekkép	9
3.5 A Program célrendszere	9
3.5.1 Általános nevelési elvek	10
3.5.2 A nevelés rendszerábrája	11
3.5.3 Az óvodai élet megszervezésének rendszere	12
3.5.4 Nevelőmunka	14
3.5.5 A nevelőmunka megtervezése	14
3.6 Óvodai nevelés feladatai	15
3.6.1 Az egészséges életmód alakítása	15
3.6.2 Érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	18
3.6.3 Az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása	21
3.6.4 Az anyanyelvi nevelés és kommunikáció	23
3.7 Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai	26
3.7.1 Játék	26
3.7.2 Munkajellegű tevékenységek	29
3.7.3 Tanulás – tevékenységekben megvalósuló tanulás	32
3.8 A gyermeki tevékenység tartalma	34
3.8.1 Verselés, mesélés	34
3.8.2 Ének-zene, énekes játék, gyermektánc	36
3.8.3 Rajzolás, festés, mintázás, és kézimunka	38
3.8.4 Külső világ tevékeny megismerése	41
3.8.5 Külső világ tevékeny megismerése - Matematika	46
3.8.6 Mozgás, mozgásos játék	48
4. SPECIÁLIS FELADATAINK	51
4.1 Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése	51
4.2 Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése	56
4.3 A tehetséges gyermekek fejlesztése	56

4.4 Óvodába visszamaradó, korcsoportjukat ismétlő tanköteles gyermekek ellátása	57
5. GYERMEK ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGÜNK	58
6. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE	60
6.1 Óvoda- család kapcsolata	60
6.2 Óvoda és a Szülői Munkaközösség kapcsolata	61
6.3 Óvodánk külső kapcsolatrendszere	62
7. A NEVELÉSI FOLYAMAT ÉS A GYEREKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMON KÖVETÉSE	63
7.1 Ellenőrzés, értékelés	63
7.2 A nevelési folyamat ellenőrzése, értékelése	63
7.3 A Helyi Nevelési Program ellenőrzésének és értékelésének elvei	64
8. 1. Intézményünkben az Önértékelési Programunk alapján az óvodapedagógussal szemben támasztott követelmények	66
8.2. Intézményünkben az Önértékelési Programunk alapján az intézményvezetővel szemben támasztott követelmények	70
8.3. Az Önértékelési Programunk alapján az intézménnyel szemben támasztott követelmények	73
Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező eszközeiről és felszereléséről	81
Felhasznált irodalom	85
Függelék	86
Érvényességi rendelkezések	87
Legitimáció	
Óvodavezetői vélemény a Harkai Kerekerdő Óvoda Pedagógiai Programjáról	88
Rövid összegzés, értékelés	93

1. BEVEZETŐ

Programunk saját pedagógiai program, melyet a nevelőtestület az óvodavezetővel közösen 2016-ban módosított a törvényi változások figyelembevételével, az óvodai nevelés országos alapprogram útmutatása szerint.

Az Alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekének védelmében tartalmaz.

Az intézmény 1 telephelyen működik, **4 csoporttal**. A személyi és tárgyi feltételek megfelelőek.

Az intézmény férőhelyeinek száma: **96 fő**

1.1 Intézményünk bemutatása

Óvodánk Harka Község Önkormányzatának fenntartása alatt álló, a község egyetlen óvodája. Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, **befogadó**, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, **biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, tudatosan kerül a nemi sztereotípiák erősítését, elősegíti a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.**

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek jól érezzék magukat az óvodában, és az óvónővel meghitt, bensőséges kapcsolatot alakítsanak ki.

Nagy gondot fordítunk a **gyermekek testi-lelki gondozására, az érzelmi biztonság** megteremtésére, a szocializáció minél teljesebb kibontakoztatására, a családi neveléssel együtt.

Az óvodában dolgozó pedagógusokra jellemző az önművelődésre, szakmai továbbfejlődésre való igény. Személyiségükben megtalálható a humanizmus, az empátia, a tapintat és a gyermekek mindenek feletti szeretete.

A csoport mindennapi életében a nevelés területén az óvónők számíthatnak a pedagógus munkát segítők együttműködésére, valamint a logopédus, gyógypedagógus segítségére.

Pedagógiai gyakorlatunk alapja: a gyermekszerepet a harmonikus, nyugodt, családi, befogadó, egymásra figyelő, **segítő, támogató, érzelmi biztonságot nyújtó**, pozitív tulajdonságokat megerősítő óvodai élet. Fontosnak tekintjük a **felnőt és a gyermek sokszínű együttműködését**, a **játék elsődlegességét**. A játékra alapozva szervezzük, a gyermek igényeihez, életkori sajátosságaihoz igazított tevékenységeket, tapasztalatszerzéseket. Hangsúlyozzuk a nyelvhez, a környezethez, a tájhoz, az emberekhez, társakhoz való érzelmi viszony megalapozását, a családdal való együttműködést. A hivatás és a gyermek szeretete vezérli nevelő testületünket, mindig keressük azt a lehetőséget, hogy a gyermeknek mi a jobb. Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy óvodapedagógusaink **az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseiknek a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk**. Mert hiszen Margaret Martle - t idézve:

*„ Isten minden kis tücskének akad hely a kórusban,
Némelyik hangja mély, a másiké magas,
Mégint másik hangosan ciripel a telefondróton,
És aki csak tapsolni tud, olyan is akad...”*

Valljuk, hogy nekünk, óvodapedagógusoknak úgy kell közvetíteni kultúránkat, hogy ezáltal az óvoda gyermekek érzelmileg, szociálisan gazdagodjanak, képességeik kibontakozhassanak. Ismernünk kell a módját és vállalnunk kell a felelősséget azért, hogy úgy vezethessük a gyermekeket az iskola küszöbéig, hogy a gyermek új feladatokra felkészült, alkalmas legyen, s eközben boldog gyermekkorát megőrizhesse.

A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó, a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek az óvodai nevelésben biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

2. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK ERŐFORRÁSAI

2.1. Tárgyi felszereltség

Az óvoda épülete régi, állaga gondozott, de folyamatos karbantartást igényel, mely kiegészült egy 140 négyzetméteres új résszel. A régi részben csoportszobáink 34-38-50 négyzetmétereseek, az új részben 67 négyzetméteres. A településen rohamosan nő az óvodások száma, így most a 4 csoport is maximálisan ki van használva.

A belső helyiségek **hangulatosak, színesek**. A bútorok, berendezések jó állapotban vannak, megfelelően szolgálják az óvoda gyermekek mindennapos tevékenységét. A hiányzó tárgyakat folyamatosan pótoljuk, lehetőségeinkhez mérten.

Intézményünk tornateremmel nem rendelkezik, a gyerekek mozgásszükségleteinek kielégítése, a mozgásfejlesztés nagy szervezést, kreativitást igényel.

2.2. Humán erőforrásra vonatkozó adatok

A nevelőmunkát az óvoda teljes nyitva tartása alatt az óvónő végzi. Személye mint a nevelésben. Értékfelfogása erősen hat a gyermekekre. Éppen ezért nem mindegy, hogy milyen értékeket közvetít, s azokat milyen tudatosan képviseli.

Óvónőinkre jellemző az önművelésre, a szakmai továbbfejlődésre való igény. Alapvető személyiségvonásuk a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, tetteikben érezhető a hitelesség, a tapintat és az empátia.

Egy-egy gyermekcsoport életét két óvónő irányítja. Az óvónői párok együtt terveznek, összehangoltan, feladatokat megosztva dolgoznak, pedagógiai elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetik.

Nevelőmunkát segítők

A dajkákat is bevonjuk a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, elemzésébe, értékelésébe. A közösség tagjaként valamennyien felelősséget vállalunk a közösen kitűzött célok és feladatok megvalósításáért. A szakmai munkában, munkatársi kapcsolatban döntéshozatal előtt őszinte, nyílt véleménnyel próbáljuk segíteni a gyermekek érdekét legjobban szolgáló megoldás megszületését.

A nevelőtestület létszáma: **9 fő, 2017. szeptember 1-től kezdődően minden óvónő teljes állású, határozatlan ideig foglalkoztatott.**

Az intézmény engedélyezett összlétszáma: 16 fő

Intézményvezető	1 fő
Óvodapedagógusok	8fő
Nevelő-oktató munkát segítő dajkák	4 fő
Konyhai dolgozók	3fő
Személyek Összesen	16 fő

A fejlesztést segítő külső munkatársak

Logopédus	1 fő
Utazó gyógypedagógus	1 fő
Összesen:	2fő

3. PROGRAMUNK MEGVALÓSÍTÁSA

3.1 Programunk alapelve

Pedagógiai programunk sikeres megvalósításának záloga: biztonságos környezet, szeretetteljes légkör, pedagógiai munkájukban folyamatosan megújuló óvodapedagógusok. Munkájukat szakképzett dajkák segítik.

Legfontosabb számunkra, hogy a gyermeknek gondtalan óvodás éveket biztosítsunk, játékosan az életre neveljünk, együttműködve a szülőkkel.

Az óvodai nevelés tartalmát úgy tervezzük, hogy a hagyományörzést és népszokásokat az **évszakokhoz és jeles napokhoz csoportosítjuk.**

Az anyanyelvi nevelést az egész nap folyamán megvalósuló, minden tevékenységet átszövő folyamatnak tekintjük, de mégis **kiemelkedően fontosnak** tartjuk, mivel nagyon sok beszédhibás gyermek jár óvodáinkba.

3.2 Küldetésnyilatkozat

Óvodánkban olyan nevelés folyik, amelyik a gyermeki **személyiség kibontakoztatására** törekszik a gyermek veleszületett adottságainak, képességeinek, szükségleteinek és tevékenységeinek fejlesztésével.

Fontos számunkra, hogy örömteli, boldog éveket biztosítsunk óvodásaink számára. Igényesen, felkészülten, minden lehetőséget kihasználva dolgozzunk, a szülőkkel kialakított partnerkapcsolatot tovább mélyítsük. **Célunk:** a szülőkkel történő együttnevelés.

Mindezekre biztosíték a munkánk során:

- ✓ a pozitív viszonyulás egymáshoz,
- ✓ a jó munkahelyi légkör,
- ✓ a kulturált magatartás,
- ✓ elfogadó, segítő, támogató attitűd

3.3 Óvodakép- Jövőkép

A fő elveink egyike a **gyermekközpontúság.** Célunk, hogy a differenciált nevelés által minden gyermek a képességeinek megfelelően fejlődjön. Nevelési céljainkat a **hagyományok ápolásán** keresztül, az évszakok köré gyűjtve, az **anyanyelvi nevelésen** át játékos módszerekkel kívánjuk elérni. Óvodánkban minden tagja (gyermek és felnőtt egyaránt) ugyanolyan fontos és értékes tagja közösségnek. Munkatársaink viselkedése, erkölcsi normája követendő példaként szerepel a gyermek előtt.

Jövőkép célkitűzése, hogy intézményünkben olyan gyermekeket neveljünk, akik a társadalmunk hasznos és értékes tagjaivá válnak. Az önképzés értéke, a jól végzett munka, ahol a kitűzött céljainkat közösen, egymást segítve érjük el.

3.4 Gyermekkép

Gyermekképünk egy derűs, kiegyensúlyozott, harmonikusan fejlődő gyermek, aki nyitott az őt körülvevő világ ingereinek a befogadására. Érdeklődő, nyíltan és **szorongásmentesen beszél**. A nyugodt óvodai légkörben szívesen választ a számára vonzó tevékenységi formák közül, amelyek segítségével alakulnak, erősödnek az iskolai tanuláshoz is szükséges készségei. Fontosnak tartjuk, hogy képes legyen szeretetet adni, másokra figyelni, a társakért tenni, a másságot elfogadni. Korához képest érzi a család, az óvoda, a szülőföld fontosságát. Ismeri környezetének szokásait, hagyományait

3.5 Program célrendszere

Alapvető céljaink:

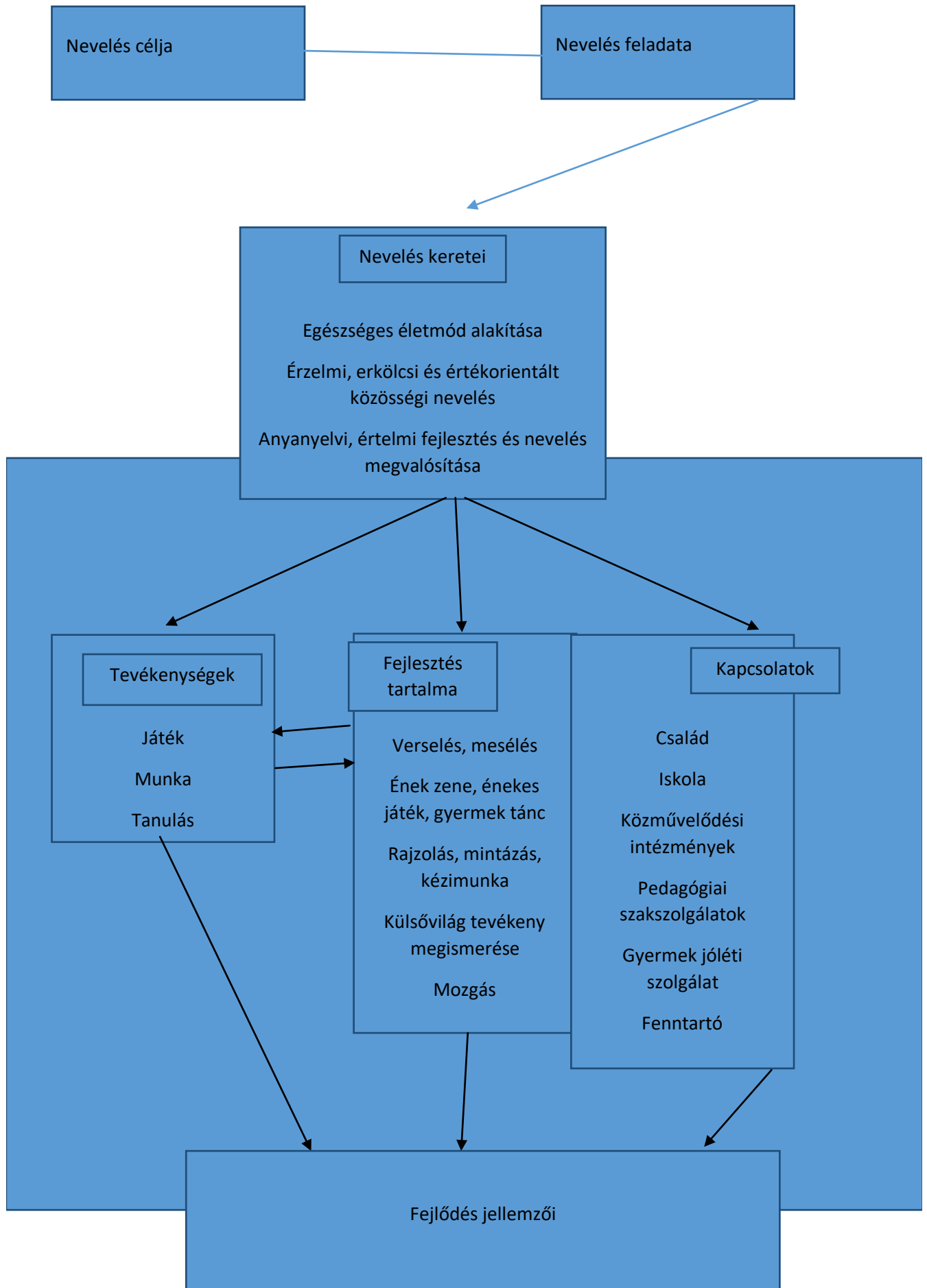
- ✓ A nevelőmunkát a **tudatosság** és **tervszerűség** jellemezze. A tudatosan tervezett és szervezett nevelő hatások rendszere tegye lehetővé az egyéni sajátosságokat is figyelembe vevő személyiségfejlesztést, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.
- ✓ A nevelőmunka alapját a **gyermek** pontos, „naprakész” **ismerete** képezze. (Ennek írásos rögzítése, a fejlődés nyomon követése minden óvodapedagógus kötelessége)
- ✓ A **differenciálás** a nevelőmunkában és a tanulás-szervezésben egyaránt alapvető fontosságú legyen.
- ✓ Az óvodai nevelésünk gondoskodjon a gyermeki szükségletek kielégítéséről.
- ✓ A gyermek tevékenységeink szervezésében és a fejlesztőmunka során a **játék** elsődlegességét érvényesíteni kell.
- ✓ A **fejlesztő hatások mindig a gyermek életkorához, egyéni igényeihez, szükségleteihez igazodjanak**. A **figyelem, kivárás, tolerancia, segítségnyújtás, elfogadás, türelem** jelenjen meg a mindennapokban.
- ✓ A **hagyományok, a szokások, az ünnepek** az érzelmekre mélyen ható élmények legyenek fontos részei óvodai nevelésünknek.
- ✓ **Kiemelt figyelmet igénylő** gyermekek segítése, támogatása.
- ✓ **Biztosítjuk az esélyegyenlőséget a különböző szociális és kulturális környezetből érkező gyermekeinknek**.
- ✓ **Partnerközpontúság érvényesülése** – a partnerek igényeire, elvárásaira figyelő, elégedettségének elnyerésére törekvő intézményi működés kialakítása és biztosítása.
- ✓ Minden dolgozóra érvényes alapelv: aki az óvodában dolgozik, **értéket közvetít, nevel, példát mutat**.
- ✓ Az óvoda nevelőtestülete munkája során érvényesítse az innovatív pedagógiai törekvéseket.

3.5.1 Általános nevelési elvek

Az óvoda minden dolgozója betartja a következő általános pedagógiai alapelveket:

- ✓ „A gyermek nevelése elsősorban a **család joga és kötelessége**, s ebben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet játszik” (ONOAP)
- ✓ „Az óvodai nevelésnek a gyermeki **személyiség teljes kibontakoztatására**, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletbe tartásának megerősítésére kell irányulnia az egyenlő hozzáférés biztosításával „(ONOAP)
- ✓ „A gyermeki személyiséget **tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés, bizalom** övezi.”(ONOAP)
- ✓ „A gyermeket, mint fejlődő személyiséget különleges **gondoskodás és védelem** illeti meg.”(ONOAP)

3.5.2 Nevelés rendszerábrája

3.5.3 Óvodai élet megszervezése, rendszere

Célja:

- Az óvodás gyermekek egészséges, érzelmi biztonságot nyújtó nyugodt, kiegyensúlyozott életvitelének megteremtése, mely során saját ütemének megfelelően fejlődik (fejlődhet), tevékenykedik (tevékenykedhet) a rendszeresen ismétlődő, visszatérő tevékenységformák időkeretein belül.

Feladata:

- ✓ Óvodánk teljes nyitvatartási idejében – 6.00-17.00 óráig – **óvodapedagógusi felügyelet biztosítása a gyermekek számára.**
- ✓ Megfelelő időkeret biztosítása a különböző tevékenységformák végzésére a gyermekek életkori sajátosságainak, egyéni szükségletének és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a SNI-s gyermekek ellátását valamint a tehetséggondozást.)
- ✓ A napirend és a heti rend biztosítja a párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezését és szervezését.
- ✓ Napirendünk meghatározásakor szem előtt tartjuk a játék kitüntetett szerepét, valamint a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítását.

Napirend minta

3 – 7 évesek → gyermekcsoport

Idő/óra	Tevékenység
6.00-7.30	Folyamatos érkezés, szabadon választott tevékenység, játék
7.30-10.30	Párhuzamos tevékenységek: Szabad játék, óvónő által kezdeményezett tevékenység, tízórai folyamatos formában, tevékenységekben megvalósuló tanulás a hetirendben rögzítettek szerint, (5- 35 perc) Verselés, mesélés
10.30 - 12.00	Öltözködés, mindennapi testnevelés, udvari játék, levegőzés
12.00 - 12.45	Öltözködés, mosdóhasználat, ebéd
12.45 - 13.00	Előkészület a pihenéshez
13.00 - 15.00	Pihenés

15.00 - 17.00

Párhuzamos tevékenységek:

Átöltözés, mosdóhasználat, uzsonna, szabad játék, szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység

Nyári napirend (június 15.-től, augusztus 31.-ig)

Idő/óra

Tevékenység

6.00 -7.30

Folyamatos érkezés, szabad játék (jó idő esetén gyülekezés az udvaron)

7.30 - 12.00

Párhuzamos tevékenységek:

Játék a szabadban, tízórai folyamatos, egyéb szabadon választott tevékenység, napfürdőzés, óvónő által kezdeményezett tevékenység, mosdóhasználat

12.00 - 12.45

Előkészület az ebédhez, ebéd

12.45 - 15.00

Előkészület a pihenéshez, pihenés,

15.00 – 17.00

Párhuzamos tevékenységek:

Mosdóhasználat, uzsonna, játék a szabadban, szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység

3.5.4 A nevelőmunka:

- számunkra a családi és az óvodai nevelés összehangolása a legfontosabb.
- a gyermeket körülvevő érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése, melyben a gyerekek érzelmi alapigényeinek kielégítésére – biztonságérzet, szeretetérzet, és a védettségérzésre törekszünk.

Az óvodás gyermek számára a **kötetlenség** a legalkalmasabb tevékenységi keret, foglalkozási forma, amely biztosítja számára a szabad játékot, a tevékenységek szabad megválasztását. Bizonyos esetekben, ha a tevékenység témája megkívánja a kötött formában való tanulási folyamat megvalósítását, akkor az óvodapedagógus számára biztosított ez a lehetőség is. Az óvodapedagógus joga és feladata, hogy csoportja ismeretében, adott témakörhöz és szituációban a kötetlen foglalkozás lehetőségét választja-e.

A kötött foglalkozás választása esetén is törekedni kell az oldott, családias légkör megvalósítására.

Az óvodapedagógusok egyöntetű véleménye alapján a verseléshez, meséléshez meghitt légkör szükséges, ezért ez a tevékenység minden nap kötött formában történik a szabad játék lezárását követően.

Az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődéshez szükséges, differenciált tevékenykedtetés feltételrendszerét. Az intézményünk csoportnaplójának heti rendje tartalmazza a kötött és kötetlen formában megvalósuló tanulási tevékenységek gyakoriságát.

A gyermeki tevékenység változatos formája valósul meg: egyéni, páros és mikro, makro csoportos szervezéssel. A tanulás lehetséges formái: a spontán játékos tapasztalatszerzés, a játékos, cselekvéses tanulás, a gyermeki kérdésekre épülő ismeretszerzés, az utánzásos minta, modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása, az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés, gyakorlati probléma megoldás.

3.5.5 A nevelőmunka megtervezése

Célja: A tervezés módja és formája koherens legyen a Pedagógiai Programban megfogalmazott alapelvekkel, célokkal, feladatokkal

Feladata: A pedagógiai tervezés struktúrájának kialakítása, elvek megfogalmazása

Pedagógiai Programunk, óvodai nevelőmunkánk tervezése az Óvodai nevelés országos alapprogramjára épül, figyelembe véve a Köznevelési törvényeket, és az SNI-irányelveket. Az óvodavezető éves aktuális munkaterve határozza meg a csoportok éves nevelési tervét és a kiemelt feladatokat.

A gyermeki tevékenység megtervezésében az óvónők módszertani **szabadsága érvényesül.** A tanév elején felmérjük és rögzítjük a környezethez, az évszakhoz és a hagyományainkhoz kapcsolódó élménykörök lehetőségeit. A tevékenységek körét a **négy évszak** köré szervezzük.

A nevelési tervben félévenként tervezzük és értékeljük az egészséges életmód alakítását, az érzelmi, erkölcsi és a közösségi nevelést és az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelést, valamint a játék és munka tervezését és értékelését.

Az éves terv és a tematikus tevékenységi terv tartalmazza az óvodai tevékenységi formáit: verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, mintázás, kézi munka, mozgás, és a külső világ tevékeny megismerésére vonatkozó terveket.

Az óvodában használt dokumentumok

A csoportok és az alkalmazott pedagógiák sajátosságaihoz igazodó tervezési és értékelési formák:

- Csoportnapló
- Fejlődési napló
- Felvételi és mulasztási napló

3.6 Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- Az egészséges életmód alakítása
- Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

3.6.1 Az egészséges életmód alakítása:

Célja:

Az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének segítése.

Feladata:

- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása
- A gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés / különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, magas só-és telítetlen zsírt tartalmazó ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök illetve tejtermékek

fogyasztásának ösztönzése /, a fogmosás, az öltözködés a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása

- Az életkoruknak megfelelő nyugodt pihenést biztosítása
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- Megfelelő szakemberek bevonásával – szülővel, óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok

A Fejlesztés tartalma:

- A gondozó, nevelő feladatok megvalósítása során ésszerűen és praktikusán igyekszünk kihasználni az óvodát.
- A csoportszobát alkalmassá tesszük a különböző tevékenységek végzésre, a játékra, az étkezésre, a pihenésre. Az óvoda helyiségeinek elrendezését, nagyságát változtatni már nem tudjuk, ezért nagyobb hangsúlyt kap a szervezés a mindennapi munkánkban, hogy napirendünk zavartalan legyen. A folyosó egyben öltöző is, ezért egyéni megoldásokat keresünk a zsúfoltság elkerülésére.
- Az óvodapedagógus a dajka segítségével ízlésesen, barátságosan rendezi be a csoportszobát, ügyelve arra, hogy mindig megfelelő fényt, friss levegőt biztosítsunk.
- A csoportszoba, öltöző, mosdó berendezései megfelelnek a gyermekek méreteinek.
- Minden gyermek számára külön fogas, megfelelő nagyságú tároló hely áll rendelkezésre.
- Jellel ellátott, fésűt, fogkefét, fogmosó poharat, ágyneműt használnak a gyerekek.
- Jó levegőn elégíthetik ki mozgásigényüket. Az udvari játszóhelyek felszerelésénél a berendezések és eszközök megfelelnek a különböző életkorú gyermekeknek és azokkal balesetmentesen játszhatnak. Vigyázunk arra, hogy az udvaron használt eszközök is épek és tiszták maradjanak.
- A helyes életritmust fokozatosan, a családdal együttműködve alakítjuk ki. Folyamatos napirenddel dolgozunk, amely lehetővé teszi a játékidő növelését és figyelembe veszi a gyermekek egyéni szokásait, tempóját.
- Az igényes gondozással hozzájárulunk a gyermekek edzéséhez és egészségük megőrzéséhez.
- Barátságos, bizalomra épülő gyermek-felnőtt kapcsolat kialakításával segítjük a gyermekeket az önkiszolgálásban.
- Nagy gondot fordítunk a kulturált étkezésre. Az esztétikusan megterített asztaloknál halk beszélgetés közben folyik az étkezés, amelynek során fokozatosan tapintattal alakítjuk a gyermekek étkezési szokásait. Nem erőltetjük az evést, probléma esetén a szülőkkel együtt igyekszünk megoldást találni. Az étkezés előtti és közbeni várakozás idejét a legrövidebbre csökkentjük. A gyermekek a nap bármely szakaszában igényük szerint ihatnak.
- A családdal együttműködve alakítjuk ki a gyermekek tisztaság iránti igényét, hogy akkor érezzék jól magukat, ha tiszta a ruhájuk, ha ápolta a bőrük, hajuk-körmük, foguk. Célunk, hogy eziránti igényüket szóban is ki tudják fejezni. Az óvodapedagógus és a dajka úgy, és addig segíti a gyermekeket a különböző műveletek elsajátításában, -

orrfújás, fogmosás, WC-használat, kézmosás, fésülködés. stb. – ahogyan és ameddig az adott gyermek számára szüksége.

- A zsebkendő, szappan, stb. a gyermekek által elérhető magasságban található, a fogmosó poharat a felnőtt adja oda.
- A gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítése érdekében minél több mozgással járó tevékenység épül be a napirendbe, pl.: testnevelés szervezett torna, mozgásos játékok, séta, kirándulások, stb. Minden nap az időjárástól függően – télen is - legalább 1 órát az udvaron tartózkodnak a gyermekek.
- Az óvodáskorú gyermek alvásigénye 10-14 óra. Az óvodában 1-2 órát alszanak. Az alváshoz megteremtjük a nyugodt körülményeket: jó levegő, kényelmes ruha, csend, otthonról hozott „alvótárs”.
- Óvodánk gyermekorvosa alkalmanként általános szűrővizsgálatot végez minden gyermeknél. Évente egyszer fogászati szűrést végeznek.
- Az óvodában hetente logopédus foglalkozik a beszédhibás gyermekekkel. Amennyiben az óvodapedagógus mozgásszervi testi, lelki rendellenességet tapasztal, tájékoztatja a szülőt és az óvoda orvosát.
- A játékok, sportszerek biztonságára folyamatosan ügyelünk, a szükséges javításokat a elvégeztetjük. Törekszünk a balesetek kiküszöbölésére nagyfokú odafigyeléssel, ha mégis előfordul, a szülőt erről azonnal értesítjük és szükség szerint szakembert hívunk.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végre:

- Igénye a tisztaság, önállóan mosakszik, törülközik, figyelmeztetés nélkül mos kezét, amikor csak szükséges. Körömkefével tisztítja a körmét. Ruhája ujját feltűri, begombolja.
- Igény szerint használja a WC-t, vigyáz a WC, a mosdó rendjére, a tisztálkodási eszközöket a helyére teszi, késleltetni képes szükségletei kielégítését.
- Fogat mos, a fogápoló szereket tisztán rakja a helyére.
- Haját rendben tartja, szükség esetén segítséget kér a fésülködéshez.
- Zsebkendőjét használja, helyesen fújja az orrát, tüszentéskor, köhögéskor a szája elé tartja.
- Az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként látja el.
- Önállóan tevékenykedik, észreveszi az elvégzendő feladatokat, segítséget nyújt társainak, valamint a felnőtteknek.
- Étkezés közben kulturáltan viselkedik.
- Igényli az asztal esztétikus rendjét. Csukott szájjal rág. Helyesen használja az evőeszközöket.
- Önállóan, megfelelő sorrendben öltözik, vetkőzik. Ruháját, ágyneműjét összehajtva teszi a helyére, cipőjét megköti. Képes önállóan eldönteni, hogy fel-vagy levegyen ruhadarabot magáról. Szükség szerint használja a lábtörlőt.
- Ügyel saját személye és környezete rendjére, gondozottságára.
- Az ajtókat csendesen nyitja, az eszközökkel óvatosan bánik.
- Észreveszi, ha valami hiányzik vagy rendetlen, a rendetlenséget megszünteti.

Módszertani alapelvek:

- A tiszta, egészséges, balesetmentes környezet megteremtése.
- Testi, érzékszervi problémák megelőzése, korrekciója.
- Az egyéni igények, sajátosságok, képességek figyelembe vétele.
- Magas fokú önállóság fejlesztése.
- Együttműködés a családdal.
- Fokozatosság, rendszeresség.
- Tevékenykedtetés minden tevékenységben.

Az óvoda óvó - védő szociális és nevelő-személyiségfejlesztő funkciója

- gyermekbalesetek megelőzése
- egészségügyi vizsgálatok biztosítása
- egészséges életmód biztosítása
- a gyermekek adatainak védelme
- a gyermekek egészséges fejlődése érdekében igénybe vesszük a Szakszolgáltatók szolgálatait.

3.6.2 Érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Helye a nevelés folyamatában:

Az „én” fejlődésben a 3-7 éves szakasz kiemelt jelentőségű. A 3-4 évesekre jellemző az önérvényesítő, én központú magatartás, 7 éves kor végére a gyermek a kezdeményező, együttműködő. Ez természetesen csak csoporthelyzetben valósulhat meg. Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért fontos, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, otthonos, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Célok:

- A gyermekek egyéni tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, az érzelmi biztonság, megteremtése által.
- Barátságos, derűs csoportlégkör kialakítása, melyben minden gyermek biztonságban érezheti magát.
- Már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket.
- Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek.
- Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

- A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak /együttérzés, segítőkészség, önzetlenség/ és akaratának /önállóság, önfegyelem, kitartás, feladat- és szabálytudat/, szokás- és normarendszerének megalapozása.
- Az óvoda a gyermek nyitottságára építve segíti a gyermeket, hogy megismerje a szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapja.
- Törekedjünk arra, hogy a gyermek rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatózó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek estében az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel való együttműködés.
- Ismerkedjen és gyakorolja a közösségen belül:
 - alá-, fölé- és mellérendeltségi viszonyokat,
 - konfliktuskezelést és megoldást,
 - kompromisszumok kötését.

Feladatok:

- Szeretetteljes, biztonságot nyújtó, derűs óvodai légkör megteremtése,
- Egyéni bánásmód alkalmazása,
- Hagyományok, szokások és értékeinek ápolása.
- Napirenddel megteremtjük a gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételeket.
- Lehetőséget adjunk arra, hogy a gyermekek a tevékenységeiket szabadon választhassák meg.
- Bevonjuk a gyermekeket csoportszobájuk alakításába, szépítésébe.
- Tartsuk fontosnak, hogy a gyermekekkel szemben támasztott követelmények azonos elvek szerint valósuljanak meg a felnőttek és a gyerekek vonatkozásában.
- Segítsük az „én – tudat” alakulását, megerősödését.
- Munkánk során igyekezzünk elérni, hogy a csoport tagjai figyeljenek egymásra, legyenek türelemmel egymás iránt és legyenek képesek beleélni magukat társuk helyzetébe.
- Segítsük az egymáshoz közeledő gyermekek tevékenységét, barátságok alakulását.
- Tapintatosan segítsük a visszahúzódó gyereket a kapcsolatteremtésben.
- Erősítsük a baráti kapcsolatokban a pozitív vonásokat, elemeket.
- Segítsük, hogy a különböző tevékenységek végzése közben együttműködve, közösen oldhassanak meg feladatokat, érezzék a közösen végzett tevékenység örömét, eredményét.
- Az óvónő ismertesse meg a gyermekeket az erőszakmentes konfliktuskezelés technikáival, támogassa, segítse a gyermekek önálló konfliktuskezelését.

- Minden gyereket buzdítsunk arra, hogy vállaljon feladatot, fogadja el mások terveit, tanuljon meg esetenként lemondani elképzeléseiről. Kísérjük figyelemmel a gyermeki felelősség megnyilvánulásait.
- Figyeljünk arra, hogy munkánk során az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja, viselkedése követendő, modell értékű legyen.
- Szoktassuk hozzá őket, hogy fogadják el társaikat.
- Éreztessük, hogy a más csoportba tartozó gyerekekkel is egy közösséget alkotnak, az óvodába járó gyermekek közösségét, melyet közös tevékenységek szervezésével érhetjük el (ünnepek, kirándulások).
- Teremtsük meg saját hagyományainkat.
- Tartsuk tiszteletben a család ünnepeit, hagyományait.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek - nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek - nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel együttműködve.
- Családdal való kapcsolatteremtés során igyekszünk feltárni a gyermekek szociális hátterét, a család értékeit és nevelési elveit. Mindezek ismerete ad alapot a gyermekek egyéni bánásmódjához.

A gyermek jutalmazásának elvei és formái:

Elvei:

- mindig az egyéni teljesítőképesség arányában történjen
- igazodjon a gyermek életkorához
- az elvégzett munkával arányos legyen

Formái:

- szóbeli dicséret, elismerés
- társak előtti dicséret.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Ragaszkodik a csoporttársaihoz és a csoportban dolgozó felnőttekhez.
- Igényli a csoportban kialakult szokásrendszer alkalmazását.
- A játékszereken megosztózik társaival.
- Segítik egymást a tevékenységekben.
- Türelmesen meghallgatja társait és a felnőtteket.
- A csoportba érkező vendéget szeretettel, udvariasan fogadja.
- Az udvariassági formák betartásával kommunikál.
- A közös tevékenységekben aktívan részt vesz, a tevékenység által megkívánt magatartási formákat elfogadja.
- A felnőtt kérése nélkül is segít társának, együtt érez a közösség tagjaival.
- Tisztelettel viselkedik a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival, vigyáz munkája eredményére.

- Törekszik a konfliktushelyzetek önálló megoldására.
- Tevékenységeit türelmesen, a megbeszéltek alapján végzi, be is fejezi.
- Készen áll az iskolai élet és a tanítók elfogadására.
- A beszoktatás idején lehetővé tesszük, hogy a szülők eleinte akár 2-3 órát, később kevesebb időt a csoportban töltve együtt lehessenek a gyermekükkel.
- A szülő a beszoktatási időn túl is az év és a nap bármely szakában betekinhetnek a csoport életébe az óvónővel való előzetes egyeztetés után.

Módszertani alapelvek:

- Az óvónő viselkedése legyen modell, legyen hiteles.
- Határozott, barátságos, szeretetteljes, őszinte óvónői magatartás.
- Az egyéni sajátosságokhoz igazodó bánásmód.
- Empatikus óvónői magatartás.
- Az óvónő részéről a gyermek érzelmi elfogadása, magatartásának megértése.
- Gyermeket segítő, ösztönző bizalom.
- Az óvónőt tűrő - és konfliktusmegoldó képesség jellemezze.

3.6.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Helye a nevelés folyamatában

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságára- valamint meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermekeknek változatos tevékenységeket, amelyen keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladata: a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése valamint különböző élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek- érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség- fejlesztése.

Célok:

- A gyermek mindazon készségeinek és képességeinek kibontakoztatása, fejlesztése, ami az embert egész életén keresztül segíti a tanulásban és az életben való érvényesülésben:
 - önállóság, aktivitás,
 - érdeklődés, figyelem, kitartás, pontosság, emlékezet,
 - feladattudat,
 - értékelés, önértékelés,

- tervezés,
 - problémaérzékenység, problémamegoldás, kreativitás,
 - kommunikáció,
 - kooperáció,
 - érzékelés, észlelés, képzelet
 - gondolkodás
 - alkotóképesség
- A gyermekek egyéni fejlettségére épülő differenciált személyiségfejlesztés, amely a szerényebb szociokulturális háttér miatti hiányosságok pótlását és a fejlettebb gyermekek támogatását egyaránt biztosítja.
 - A gyermek eljuttatása folyamatos tapasztalatszerzési lehetőségek biztosításával, az önkéntelentől a szándékos figyelemig, és a cselekvő-szemléletesgondolkodástól a fogalmi gondolkodás kialakításáig.
 - Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Feladatok:

- Az óvodai tanulást cselekvésre, konkrét tapasztalatszerzésre építjük. A tapasztalat és ismeretszerzés folyamatát a gyermek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére alapozva irányítjuk.
- Biztosítjuk az ösztönző környezetet valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet, kreativitás fejlődéséhez.
- Fontos, hogy a tanulás folyamatában kiépítsük az óvónő és a gyermek közti érzelmi kapcsolatot, a tanulást segítő légkört.
- Az eredményes tanulás érdekében törekszünk arra, hogy a gyermek kíváncsiságát, tevékenységi vágyát kielégítsük. Ösztönözzük szellemi aktivitásra a gyermekeket, teremtsünk számukra problémahelyzetet. Hagyjuk, hogy átéljék a probléma felfedezésének és megoldásának örömét.
- Segítünk abban minden gyermeket, hogy önmaga lehetőségeihez képest optimálisan fejlődjön. Építünk a gyermek spontán szerzett tapasztalataira, ismereteinek bővítésére, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlására.
- Biztosítjuk a tanulás tapasztalatszerző, képességfejlesztő, ismeretközvetítő hatásának érvényesülését. Törekszünk arra, hogy a gyermekek a tárgyakat, jelenségeket természetes környezetükben ismerhessék meg.
- Az eszközök kiválasztásánál ösztönözzük a gyermekeket az érdeklődésre, aktivitásra, gondolkodási műveletek alkalmazására, a probléma felismerésére, megoldására.
- A nyári hónapokban is tegyük lehetővé, hogy a gyermekek énekelhessenek, mozoghassanak, mesét, verset hallgathassanak, beszélgethessenek környezeti - eseményekről, jelenségekről, és az őket érdeklő dolgokról.
- Saját élményű tanulás során biztosítjuk a fejlesztési tartalmak komplexitását.

A tehetséges gyermekekre több odafigyelést, tehetséggondozást végzünk, melynek feladatai a következők:

- Elsősorban felismerni a kreatív, tehetséges gyermekeket
- Motiváltságukat kihasználva kielégíteni szükségleteiket, (megismerési, alkotási, stb.)
- Egész személyiségük fejlesztése, kiemelten érzelmi és szociális téren

Tehetséges gyermekek esetében fontos a kiscsoportos és az egyéni kreativitást fejlesztő tehetséggondozó foglalkozások, a következő célok figyelembe vételével:

- Gyermekek tehetséges, „erős” oldalának támogatása (lehetőség biztosítása érdeklődési körüknek megfelelően, ismeretanyaguk rendszerezése)
- Tehetséges gyermek „gyenge” oldalának, képességeinek fejlesztése
- Személyiségfejlesztése

A gyermek tevékenységei:

- Az érzékszerveik segítségével cselekvéses tapasztalatokat szereznek tárgyokról, dolgokról.
- Elmesélik környezetük eseményeit, jelenségeit, egyéni élményeiket.
- Megfigyelik az őket körülvevő világot, kialakul tér-és idő észlelésük.
- Önkéntelen figyelmük szándékos és tartós figyelem felé halad, megfelelő érzelmi motiváltsággal kellő ideig tart.
- Ismereteket, tapasztalatokat szereznek környezetükről.
- A sokoldalú tevékenységük során formálódik és tökéletesedik megfigyelőképességük.
- Kérdeznek, véleményt nyilvánítanak, feladatokat oldanak meg, problémákat fedeznek fel.
- Egyéni munkaformában, saját elképzeléseik alapján-önállóan oldanak meg feladatokat.
- Csoportos tevékenység közben összehangolják tevékenységüket, egymást segítve tanulnak.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

Lásd a nevelési területeknél!

Módszertani alapelvek:

- A tanulás játékos jellege domináljon.
- A fejlődés egyéni ütemének figyelembe vétele.
- A tapasztalatszerzés természetes körülmények között történjen.
- Az önállóság támogatása a tanulási folyamatokban.
- A feladattudat, feladattartás kialakítása.

3.6.4 Az anyanyelvi nevelés és kommunikáció

Helye a nevelés folyamatában:

Az anyanyelvi, kommunikációs nevelés **átfogja** az óvodai **nevelőmunka minden területét**, közvetítő elemként jelen van a nevelési feladat megvalósításának minden mozzanatában. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikációkülönböző formáinak alakítása – helyes mintaadással - az óvodai nevelő tevékenység egészében kiemelt jelentőségű. Különösen a beszédkedv fenntartására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, s a válaszokra szükséges figyelmet fordítani.

Az embert a beszéd kapcsolja a többi emberhez, és a beszédben tudja megérteni a külvilágot. Mozgás, beszéd és gondolkodás egymással szoros kölcsönhatásban fejlődik. A nem megfelelő mozgásfejlődés gátolja a beszédfejlődést, a beszédfejlődés meglágyabbodása visszaveti fejlődésében a gondolkodást. A nyelv elsajátítása során két folyamat, a beszéd megértése és a beszéd létrehozása egymást feltételezve és támogatva fejlődik. A beszédfejlődéshez állandó társas kötődés – megfelelő (anya, gyermek, család) kapcsolatok és környezet szükségesek, megfelelő idegrendszer, ép beszéd- és hallásszervek kellenek. A valódi anyanyelvi nevelés alapja: az óvoda szóbeli közlést kiváltó derűs légköre.

Célok:

- Egyéni fejlettségüknek megfelelő szinten beszéljenek élményeikről, a velük megtörtént eseményekről.
- Ismerjék közvetlen környezetük tárgyait, jelenségeit.
- Megismert szavakat más szövegek környezetben is legyenek képesek használni, beszédükben ez váljon aktív szókinccsé.
- Váljanak képessé, hogy a beszédükben az események időbeli logikai sorrendje megfelelő legyen.
- Váljanak képessé arra, hogy végighallgassák a felnőtteket és társaikat.
- Használják helyesen a nyelvtani szabályokat / mondatszerkesztés, névutók, ragozás /.
- Alakuljon ki a beszédhelyzetnek megfelelő, érthető, hangsúlyos, megfelelő hangerejű beszéd.
- Beszédüket az érzelmi megnyilvánulásnak megfelelő mimikával, hanglejtéssel kísérik.

Feladat:

Az anyanyelvi neveléssel kapcsolatos feladatainkat **kiemelten fontosnak tartjuk**, mivel valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk. Különös hangsúlyt fektetünk az anyanyelvi és kommunikációs képességek alakítására vagy fejlesztésére.

- Figyelmet fordítunk az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, fokozására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatása és a válaszok igénylésére.
- Megteremtjük azt a légkört, ami alapja a beszédkapcsolat kialakulásának. Bármit teszünk a nap folyamán, ha mesélünk, ha kapcsolatot teremtünk a felnőttel, gyerekekkel, ha az élet adta lehetőségekre reagálunk, ha szokásokat, szabályokat alakítunk, ezt

példaértékű beszéddel, követésre méltó nyelvhasználattal, kifogástalanul tesszük. Mondanivalónkat érthető, világos formában közöljük.

- Gyakori, szeretetteljes beszédkapcsolattal serkentjük a gyermek beszédkedvét, alakítjuk beszédértését, beszédképességét.
- Figyelembe vesszük a család nyelvi kultúráját, az egyes gyermek eltérő fejlődési ütemét. Oda figyelünk arra, hogy egyetlen gyermeket se gátoljon nyelvi lemaradás a megismerő tevékenységben, a társas kapcsolatok alakulásában. Külön figyelmet fordítunk a nyelvileg gátolt gyermekekre, felderítjük a probléma okait, megkeressük a fejlődés lehetőségeit.
- Figyelmet fordítunk arra is, hogy a gyermek beszédszervei épek-e, légzése helyes-e. Szükség esetén logopédus segítségét kérjük. Gondozási tevékenységek közben kialakítjuk a természetes párbeszédet. Arra ösztönözzük a gyermeket, hogy szükségleteit, kívánságait bátran, természetes módon fejezze ki.
- Segítjük a gyermeket abban, hogy együttesen végzett tevékenységek közben sajátítsák el, gyakorolják az együttműködést segítő kifejezéseket, az érintkezés udvarias formáit. Bekapcsolódva a gyermek játékába, természetes módon kínálunk mintát arra, hogyan lehet egymáshoz viselkedésben alkalmazkodni.
- Szerep és szituációs játékokkal gyakoroltatjuk a különböző helyzetekhez illeszkedő beszédmódot, nyelvi eszközök használatát.
- Munkajellegű tevékenységek közben megfogalmazzuk a szabályokat, elmondjuk az eszközök nevét, összehangoljuk a munkafolyamatokat, megbeszéljük a munkamegosztás módját, ezzel bővítjük a nyelvhasználat területeit, kialakítjuk a gyermekben az igényt és képességet a beszédkapcsolatokon alapuló együttműködésre.
- Lehetővé tesszük a gyermek számára, hogy elmondja véleményét a belső képekről, amelyeket meg akar jeleníteni rajzolás, festés, mintázás közben. Ösztönözzük arra, hogy kifejtse véleményét arról, milyen esztétikai élményt váltott ki belőle mások alkotása. Biztatjuk őket arra, hogy mondják el, mit szeretnének alkotni, s ahhoz milyen anyagokat és eszközöket fognak használni.
- A jól artikulált, megfelelő ritmusban, tempóban előadott versekkel az irodalmi nyelv szépségeivel ismertetjük meg a gyermeket.
- Irodalmi foglalkozásokon a kifejezésekkel, szólások, nyelvi fordulatok megismertetésével gazdagítjuk a gyerek nyelvi kifejezőképességét, segítjük szókincsük gyarapodását.
- Alkalmat teremtünk arra, hogy az általunk kitalált történetek folytatásával fejlődjön kreatív képzeletük.
- Ritmikus mondókákkal, altatókkal, ringató dalokkal lehetővé tesszük a gyermek számára, hogy egyszerre hallja a nyelv zenéjét és ritmusát.
- A külső világ tevékeny megismerése közben biztosítjuk a gyermek számára, hogy ismerkedjen az anyagok, tárgyak nevével, tulajdonságot, minőséget jelző kifejezésekkel, viszonyítást kifejező szavakkal, a birtokviszony kifejezésének módjával.

- Megteremtjük a lehetőségét annak, hogy a tapasztalatok alapján kérdések és válaszok fogalmazódjanak meg, hogy az okokról és a következményekről gondolataikat el tudják mondani.
- Matematikai tartalmú tapasztalatokhoz juttatva megismertetjük őket szaknyelvi kifejezésekkel, fogalmakkal. Segítjük őket abban, hogy képesek legyenek ítéletalkotásra, a relációk mennyiségi és térbeli kiterjedések megfogalmazására.
- Rendszeresen felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy igen nagy szerepe van a gyermek értelmi, érzelmi fejlődésében, a gyermek-szülő kapcsolat erősítésében a közös beszélgetésnek, a beszélgetést kísérő közös tevékenységnek.
- Tudatosítjuk a szülőkben a beszélgetés, odafigyelés, az együttes tevékenykedés fontosságát.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Aktívan használja a tapasztalatok során bővült szókincsét, megpróbálja folyamatosan összefüggő mondatokkal kifejezni magát.
- Páros és csoportos beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal és viselkedési formákkal teremti meg és tartja fenn a kapcsolatot, udvariassági kifejezéseket használ.
- Nyugodtan, figyelmesen tudja végighallgatni az óvónőt, és ha párbeszédben vesz részt, többnyire végigvárja a másik megnyilatkozását. Saját kérdését, válaszát, kiegészítő gondolatait ahhoz igazítja.
- Helyesen használja a névmásokat, a névutókat, a jövő idejű igeidőt és az igemódokat.
- Beszéde tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.
- Beszédét személyiségének és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kíséri.
- Beszédértése és szöveg visszaadása kialakult, tud történeteket kitalálni.
- Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy eltérések is lehetségesek).

Módszertani alapelvek:

- Az óvónő minden helyzetben, minden megnyilvánulásában legyen a gyermek számára követendő példa.
- Beszéde legyen tiszta, érthető, színes, kifejező.
- Éljen a nonverbális kommunikáció adta lehetőségekkel.
- Tartsa szem előtt, hogy a nevelés folyamata kétoldalú.
- Az egyéni fejlődés ütemének, a különbözőségeknek elfogadása és elfogadtatása.
- A gyermek kérdéseire mindenkor kapjon életkorának, érettségének megfelelő, kielégítő választ.
- Az óvónő gyakran kezdeményezzen beszélgetést.
- A gyermeket segítse a különböző beszédminták elsajátításában.
- Törekedjen a szép beszéd megerősítésére. Kommunikációs helyzeteket építsen be a foglalkozás menetébe.

3.7 Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

Az óvodai nevelés eszközei, a gyermek tevékenységei:

- játék, munka-jellegű tevékenység, tanulás,
- alapvető fontosságú a játék, ezen belül a szabad játék, mely a gyermek minden tevékenységét áthatja.

3.7.1 Játék

Helye a nevelés folyamatában:

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé. A gyermek tapasztalatait, élményeit játssza el sajátos, gyakran átalakított formában. A játékban formálódnak a gyermek készségei, képességei, fejlődik teljes személyiségük.

Célja:

A gyermek sokoldalú, harmonikus személyiségének fejlesztése. A játék önkéntes, önálló, szabadon választott, elsősorban a gyermekek ötleteire épülő tevékenység, amellyel célunk, az őket körülvevő környezetből szerzett benyomások, tapasztalatok, jelenségek, élmények feldolgozásának elősegítése.

Feladatok:

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

A játék feltételeinek megteremtése. A játékot azok a körülmények befolyásolják, melyek közt a játék folyik. Feladatunk, hogy biztosítsuk a gyermek számára a legoptimálisabb **feltételeket**:

- **Játékidő:** a játék az egész nap folyamatát végig kíséri, ezért fontos a rugalmas napirend. Hagyjunk mindig elegendő időt a játéokra.
- **Megfelelő hely:** fontos, hogy a gyerekek szabadon, otthonosan mozoghassanak játék közben. lehetőséget kell biztosítanunk arra, hogy a gyermekek egyéni elképzelésük szerint saját játszóhelyet hozhassanak létre maguknak, ha a játék megkívánja. Az óvoda udvarán is meg kell teremteni a különböző életkorú és érdeklődésű gyermekek számára a megfelelő helyet a játéokra.
- **Játékeszközök:** motiválja a gyermeket a játék, ezért fontos, hogy legyen esztétikus, egyszerű, lehetőleg jó minőségű, fejlesztő hatású, méreteiben igazodjon a

gyermekekhez, ne legyen balesetveszélyes és könnyen tisztítható legyen. A gyermekek szabadon választhatják meg, hogy melyik játékszerrel kívánnak játszani. Fontos, hogy vigyázzanak az eszközökre.

- **Nyugodt légkör:** a kiegyensúlyozott játékhoz nyugodt légkörre van szükség, melynek biztosítása elsődleges feladatunk. Óvodába lépéstől barátságos, nyugodt légkört kell biztosítanunk a gyermek számára, melyben elmélyülten és bátran mernek játékot kezdeményezni.
- Fontos, hogyha a gyermek problémával találja magát szemben, érezze **jelenlétünket**, segítségünket. Közvetlen beavatkozás csak a társai, ill. saját testi épségét, ill. a környezet épségét veszélyeztetető esetekben indokolt. A feltűnően visszahúzódó, magányos, tétlen gyermek esetében közös játékot kezdeményezünk.
- **Élménynyújtás** és tapasztalatszerzés biztosítása: Ahhoz, hogy a tapasztalatból élmény legyen, szükséges, hogy a gyermeket érzelmileg ragadja meg. A játék témáját és tartalmát a környezetből szerzett benyomások, tapasztalatok adják, melyet többféleképpen lehet megvalósítani. (Élményszerzési alkalmak biztosítása: séták, kirándulások, gyermeki élmények feldolgozása közös beszélgetések során, stb.)
- Az egyéni **képességek fejlesztése** a játék által
- **Társas kapcsolatok** fejlesztése

A gyermek tevékenységei:

Az egészségesen fejlődő gyermek játéka elmélyült, ötletgazdag, nyugodt önálló és örömteli tevékenység.

- A játékfajták :
 - gyakorlójáték
 - szerepjáték
 - konstrukciós (alkotó) játék
 - báb- és dramatikus játék
 - szabályjáték
- Szívesen rakosgatnak különböző - tárgyakat saját elgondolásuk szabályainak alapján.
- Különböző asztali játékokkal játszanak, kirakóznak, legóznak, apróbb tárgyakat konstruálnak, gyöngyöt fűznek, babát öltöztetnek, autót húzogatnak, tologatnak.
- A gyakorló játék közben bontakozik ki a szerepjáték, mely nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta.
- A szerepekkel bővült fantáziajáték a megismerés szempontjából számtalan lehetőséget kínál: a vállalt szerepeken keresztül megjelenítik a valóság számukra lényeges elemeit, miközben sokoldalúan megnyilvánulnak és alakulnak a gyermekek közötti társas kapcsolatok (együttműködés, alá-fölrendeltség, viselkedési formák, fejlődik akaratuk, önállóságuk, beszédkészségük, gondolkodásuk stb.). A szerepjátékban számos eszközre van szükségük a gyermekeknek, ezeket a közösen összegyűjtött tárgyakból, anyagokból készíthetik. A megvalósítás önállóan, vagy az óvónő segítségével történhet, amelyet fantáziájuk szerint szabadon használhatnak fel.

- A szerepjátékhoz vagy az építkezéshez szükséges kiegészítők barkácsolását a mindig rendelkezésünkre álló eszközökkel oldják meg. Ezeket többször is felhasználhatják játéukban, megfelelő helyen tárolják, szívesen megőrzik, mert saját munkájuk eredménye, ezért különös értékkel bír.
- A bábok, fejdíszek, ruhák, kellékek segítségével dramatizálják kedvenc történeteiket vagy elbáboznak mesét, dalt, verset. A gyermekek kötetlen módon játsszák el az átélt élményeiket. Módot adunk arra, hogy szándékuk szerint átformálják, vagy tovább alakítsák a történetet.
- A különböző helyszínekhez, szerepekhez beszédükben, viselkedésükben, öltözetükben is alkalmazkodnak. Kiválaszthatják azokat a kellékeket, amelyek legjobban megfelelnek az elképzelt, eltervezett játékokhoz. A báb, vagy a jelmez mögé bújva a félénkebb, visszahúzódo gyermekek is szívesen szólalnak meg.
- Időnként összekapcsolják a különböző játéktevékenységeket egymással, váltogatják a helyszíneket, szerepeket újabb ötletek alapján.
- A gyermekek játéuk során valamilyen szabályhoz alkalmazkodnak, mely megjelenik a gyakorlójátékban is, bár ezek többnyire még nem tudatosan vállalt szabályok. Ezt fejlesztjük tovább óvodáskor végére belátáson alapuló elfogadássá.
- Különböző mozgásos szabályjátékokat játszanak teremben, szabadban. Megtanulják a szabályjátékhoz szükséges magatartás alapvető formáit: mértéktartást, eredményekre törekvést, kudarcűrést, kitartást, kivárást, figyelmet, toleranciát. Ezt a játékfajtát akkor szeretik meg igazán a gyerekek, ha érdekes és vonzó, a szabály érthető számukra, betartásuk nem okoz nehézséget. Gyakran saját maguk is vezeték ezeket a játékokat szabályoktól és fejlettségüktől függően.
- Szívesen kezdeményeznek és kapcsolódnak be különböző értelemfejlesztő játékokba.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Alkalmazkodik a játék szabályaihoz.
- Játék helyzetben újra alkotja a felnőttek tevékenységeit.
- Társaival a játék során cselekvéseit összehangolja.
- A barkácsolás természetes része a szerepjátéknak.
- A játékhoz készített eszközöket felhasználja a további játék során.
- Képes megérteni és elfogadni játszótársai elgondolásait.
- Le tud mondani egy-egy kedves játékszerről.
- Játékában önálló, kezdeményező, képes a szerepek elosztására.
- Játékában igényli a társakat, bekapcsolódik a közös játékba.
- Játékában elmélyült, kreatív. Hosszantartóan, tartalmasan játszik.
- Egyszerűbb kiegészítő eszközöket önállóan elkészítenek, játéukban felhasználják azokat (bábok, kiegészítő eszközök dramatizáláshoz).

Módszertani alapelvek:

- A játék kiemelt jelentőségű a napirend tervezése során.
- A játékhoz szükséges feltételek: élmény, tér, idő, eszköz biztosítása.

- A szabad játék túlsúlyának érvényesülése.
- Az óvónő legyen partner minden tevékenységben.
- A gyermeki érzelmek, indulatok helyes kezelése.
- Az eltérő fejlődési ütem tiszteletben tartása.

3.7.2 Munka jellegű tevékenységek

Helye a nevelés folyamatában:

A gyermeki munka önként, örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység.

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a munka és a munka jellegű játékos tevékenység, melynek tartalma az önkiszolgálás, a naposi munka, az alkalmi megbízatások teljesítése, segítség az óvodapedagógusoknak és a dajkáknak.

A munka célra irányuló tevékenység, külső késztetés, többnyire külső irányítással folyik, a gyermektől belső fegyelmet, felelősség- és kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli. A munka elvégzését külső szükséglet indokolja, a gyermekeknek valamit teljesíteniük kell, munkájuk eredményét ők és mások egyaránt tapasztalják.

A munka végzése közben megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek a természeti és társadalmi környezetükről. Minden munkatevékenység újabb tapasztalatok forrását jelenti.

Célja:

- A munka jellegű tevékenységek megkedvelése, az elvégzett munka megbecsülése, a munka objektív céljának megértése.
- A munkához való viszony a felelősségérzet alapozása, a kötelezettség vállalás, feladattudat, feladattartás kialakítása.
- A közösségért végzett munkához szükséges jártaságok, készségek elsajátítása.
- Munkavégzés közben alkalmazkodnak egymáshoz, megbecsülik egymás munkájának eredményét, fejlődnek közösségi kapcsolataik.

Feladatok:

- Önállóságra, kitartásra nevelés,
- A közösségi kapcsolatok alakításának eszköze saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.
- Teremtsük meg a nyugodt légkört, ismertessük meg a gyermekekkel a munkafogásokat, a munkavégzés technikáit, amelyek a munkavégzéshez nélkülözhetetlenek.
- Tudatosan szervezzük meg a gyermeki munkát, a gyerekekkel való együttműködést.
- Az egyes munkafolyamatokat fokozatosan vezessük be.
- Biztosítsuk a gyermekek tényleges tevékenységét, aktivitását.
- Biztosítsuk a munka állandóságát és folyamatosságát.
- Vegyük figyelembe a gyermekek egyéni sajátosságait.
- Az óvónők a gyermek munkáját saját magához mérten értékeljék.
- Ösztönözzük a gyermekek önértékelésének kialakulását, igény szintjének növekedését.
- A munka a napi tevékenységek részét alkossa.
- Azokat a munkákat, amelyekre képes, nem végezzük el helyette!

- Törekedjünk arra, hogy a szülő is értse, mennyire fontos a gyermek munkájának tiszteletben tartása.
- Tudatosítsuk a gyermekkel azokat az eltérő sajátosságokat, amelyek a munkát a játéktól megkülönböztetik.
- Erősítsük a munka iránti pozitív érzelmeket a gyermekben.
- Fejlesszük a munkavégzéshez szükséges attitűdöket, képességeket és készségeket.

A fejlesztés tartalma:

- Részt vesznek a terem és az udvar rendben tartásában.
- Segítenek a foglalkozások eszközeinek kiosztásában és összeszedésében.
- Bekapcsolódnak a csoportszoba szépítésébe, ünnepek előtti díszítésébe.
- Segítenek a terem, mosdó, öltöző rendjének megtartásában, a játékok helyrerakásában.
- Alkalmasszerűen apróbb ajándékokat készítenek.
- Tavasszal ágakat hajtatnak, magokat csíráztatnak.
- Segítik egymást öltözésben, egyéb tevékenységben.
- Teljesítik a felnőttek megbízásait.
- A munka folyamataiban aktívan részt vesznek és naposi teendőket is ellátnak.
- **Önkiszolgálás:** Idetartoznak a gyermekek saját személyükkel kapcsolatos teendői a testápolás, az öltözködés, étkezés, környezetük rendben tartása.
- A minden nap önállóan végzett munkafeladatok szokássá alakulnak a gyermekek számára.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A napos önállóan felteszi az asztalterítőt, kiosztja az étkezéshez szükséges eszközöket, és azokat esztétikusan elrendezi az asztalon. Étkezés után leszedi az asztalt, letörli, a terítőt önállóan összehajtja, és a helyére teszi..
- Játékelrakás után - ha szükséges - eligazítja, esztétikusan elhelyezi a tárgyakat.
- Figyelemmel kíséri, hogy a játékok a polcokon a helyükre kerülnek-e.
- A foglalkozásokhoz, barkácsoláshoz szükséges eszközök kiosztásában önállóan vesz részt. Az eszközöket a megjelölt helyre viszi.
- Részt vesz a csoportszoba díszítésében, rendezésében, segít a terem díszítésével kapcsolatos feladatok ellátásában.
- Vigyáz a terem rendjére, felszólítás nélkül felveszi az elejtett papírdarabot, helyére teszi a kint felejtett eszközöket.
- Ünnepekre ajándékot készít.
- Minden olyan területen segít, ahol erre szükség van.
- Folyamatos feladata az udvari játékok elpakolása.
- Szívesen vállal egyéni megbízásokat.
- Munka jellegű tevékenységeket önként vállal.
- A munkavégzéshez szükséges eszközök használatát ismeri

Módszertani alapelvek:

- A munka az óvodáskor végéig játékos jellegű maradjon.
- Tudatos, együttműködő és segítőkész óvónői magatartás.
- Egymás és a felnőtt munkájának megbecsülése.
- Feladattudat és feladattartás erősítése.
- Egyéni különbségek figyelembe vétele, fejlesztő értékelés.
- Megfelelő idő biztosítása a munka elvégzésére.
- A munka értékteremtő tevékenysége.

3.7.3 Tanulás - tevékenységekben megvalósuló tanulás

Helye a nevelés folyamatában:

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, kezdeményezett foglalkozásokon és időkeretben valósul meg. Óvodáskorban a tanulás nevelésközpontú, a gyermekek nem elméleti síkon ismerkednek az őket körülvevő környezettel, s nem egymástól elszigetelt ismereteket szereznek.

A tanulási tevékenység szervezése során figyelembe vesszük a gyermek életkori sajátosságait, a fejlettségi szintjét és ehhez igazítjuk a differenciált fejlesztést, feladatadást.

A tanulás feltétele a gyermek aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás biztosítása. A tanulási folyamat alapját az érzékelés, észlelés útján szerzett játékos tapasztalat képezi. Tapasztalatokhoz változatos tevékenységeken keresztül jutnak el a gyermekek. A gyermeki kíváncsiságból eredő kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés kiemelt jelentőségű. A tanulás ill. az óvodai nevelés során nincs ilyen vagy olyan képességfejlesztés, hanem minden hatás komplexen, a részeken keresztül az egészre, az egész személyiségre hat.

Célok:

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, kompetenciák fejlesztése.

Óvodánk a tanulást folyamatként fogja fel, amelynek során a gyermekek, a főleg utánzásos spontán tevékenységtől eljutnak a gondolkodás szintjére, és képessé válnak arra, hogy eleget tegyenek az iskolai tanulás követelményeinek. A tanulás az óvodában a játék motivációs bázisára támaszkodik. A gyermeki attitűdök erősítése és képességeinek folyamatos fejlesztése az életkornak és az egyéni adottságoknak megfelelően történik.

Feladatok:

- Alakítsuk ki a nyugodt tanulás feltételeit.
- Biztosítsunk szeretetteljes, előítélet-mentes légkört.

- Segítsük az önálló feladatvégzést.
- Erősítsük az önfegyelmet, a szándékos figyelmet, a kitartást, a feladattudatot.
- Vegyük figyelembe a gyerekek egyéni fejlődési ütemét.
- Fejlesszük a gyermekek megismerési funkcióit, a gondolkodási folyamatokat a készségek és képességek fejlesztésével.
- Fejlesszük az anyanyelvi- és kifejezőképességet.
- Erősítsük kreativitását, biztosítsuk számára a felfedezés lehetőségét.
- Építsünk a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- Biztosítsuk a gyermeki kérdésekre és válaszokra irányuló tapasztalatszerzés lehetőségét játékos formában.

A fejlesztés tartalma:

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzós, minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati probléma- és feladatmegoldás.

A tanulás terén kiindulópontunk a kötetlen foglalkoztatási forma, indokolt esetben, amennyiben a téma úgy kívánja kötelező jellegűek is lehetnek. Az óvónő által kezdeményezett irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés mellett nagy súllyal szerepeljenek a gyermek által kezdeményezett, illetve a spontán tanulási helyzetek.

- Lényeges, hogy a gyermekek önként vegyenek részt a kezdeményezéseken.
- A tervezésben tükröződik az óvónő szakmai felkészültsége, önmagával és a gyermekekkel szembeni igényessége.
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A fejlődés várható jellemzői:

A kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodából iskolássá szocializálódik.

Az iskolakezdéshez testi, lelki és szociális érettség szükséges.

- Kialakul benne az igény, hogy a feladatokat sikerrel oldja meg.
- Kialakulnak a közösségi élet szempontjából fontos normák, együttélési szabályok (egymásra figyelés, egymás meghallgatása, segítségadás), a viselkedés alapvető szabályai.
- Képes a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére.
- Munkatempója, feladattartása életkorának megfelelő.
- Szándékos figyelemre képes.
- Kialakul benne a tanulás iránti igény.

- A cselekvő, szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Módszertani alapelvek:

- Sokoldalú cselekedtetés, tevékenykedtetés.
- A tanuláshoz való pozitív viszony kialakítása.
- A tanulás játékos jellege domináljon.
- Motiváció elvének biztosítása.
- Probléma szituációk teremtése.
- Szemléletesség.
- Egyéni fejlettséghez mért feladatadás.
- Differenciált értékelés.
- Pozitív megerősítés.

3.8 A gyermeki tevékenység tartalma:

A gyermek tevékenységének tartalmát a nevelési területek szolgálják, a beszéd és a kommunikáció segíti a gyermeket a verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, mintázás, kézimunka, a külső világ tevékeny megismerésében, matematikai tapasztalatok szerzésében.

3.8.1 Verselés, mesélés

Helye nevelés folyamatában:

Az óvodai nevelésnek fontos területe az irodalmi nevelés - a mese és a vers. Része az óvodai életet átfogó anyanyelvi nevelésnek. Helye és ideje van mindig, ahányszor a nap folyamán lehetőség nyílik rá. Képzletbeli beleélése segíti és megalapozza a műalkotás befogadását. A mese oldja a szorongást, belső képteremtésre tanít.

A magyar népköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

- A mese és a vers élmény a kisgyermek számára, irodalmi nevelésről azonban csak akkor beszélhetünk, ha a gyermek szereti a verset, a mesét, ha örömet okoz neki, ha kéri, várja az újabb és újabb élményt.
- Az irodalmi közege a nyelv, ezért lényeges, hogy nyelvileg tiszta, esztétikailag értékes mesét, verset halljanak a gyermekek.
- A mesék, versek az anyanyelv eszközei, a szóhasználat, a sajátos stílus az írói eszközök gazdag lehetőséget kínálnak. Az irodalmi művek szókészlete, a szójelentések megértése, a mesék fordulatai ösztönzik a gyermeket a szóbeli kifejezésre.

- Hozzásegítik őket szorongásaik leküzdéséhez, gátlásaik oldásához, képzeletük erősödéséhez, önbizalmuk „én” képük alakulásához.
- A mese – képi és konkrét formában – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.
- A 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi, a klasszikus és kortárs műveknek egyaránt helye van.

Célok:

- Az erkölcsi értékek közvetítésével az erkölcsi nevelés, az élmények társakkal való átélésével a közösséghez tartozás élményének erősítése.
- A gyermekekkel való bensőséges beszédkapcsolat nyújtson lehetőséget a tanulásra, szórakoztatásra, kellemes időtöltésre.

Feladatok:

- Alakítsuk ki a gyermekek irodalmi művekhez fűződő pozitív viszonyát.
- A gyermekek aktív bevonásával fejlesszük a nyelvi kommunikációt.
- A felhasznált irodalmi anyag igényes összeállításával ízlésformálás. (a népi mondókák, a népmesék fontossága)
- Biztosítsuk számukra a változatos irodalmi élményeket (diafilmvetítés, színházlátogatás, könyvtárlátogatás, bábelőadás).
- Biztosítsuk a gyermek számára a nap folyamán saját vers- és mesealkotást.

A fejlesztés tartalma:

- Az óvónő naponta szervez verset, mesét a gyermekek kérésének, érdeklődésének, az adott szituációnak megfelelően, az életkori sajátosságok figyelembevételével.
- Egy-egy mesét hosszabb időn keresztül mesél a gyermekeknek, így legyen alkalma a gyermekeknek többször meghallgatni.
- A mindennapi mesék dramatizálása elősegíti az élmények újraélését (érzelmi nevelés).
- A mese erkölcsi értékeket közvetít, alakítja a gyermek értékrendjét.
- Igényesen válogat a rendelkezésre álló irodalmi alkotásokból.
- Elsősorban a környezeti neveléshez és az évszakokhoz kapcsolódva választja ki az alkalomhoz, a gyermekek érdeklődéséhez legjobban illő alkotásokat.
- A szabadidő tartalmassá tételére és a mindennapi tevékenységek színesítésére alkalmazza népi gyermekköltészetünk alkotásait.
- Az irodalmi anyag tartalma legyen szituációhoz és a gyerekek életkorához, érdeklődéséhez kapcsolható. Forrásai a magyar és a világirodalom, népi, klasszikus és kortárs gyermekek számára készült alkotásai.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szereti és igényli a mesét. Részt vesz a mesemondás feltételeinek kialakításában.
- Figyelmesen végighallgatja.

- Folytatásos mesét, verses mesét, meseregények szálait össze tudja kötni. Van kedvelt mesehőse, a mese fordulatait beviszi a játékába.
- A meséről beszélget, szófordulatait mindennapi beszédében alkalmazza, udvariassági kifejezéseket használ.
- Bábozás, dramatizálás, mesejelenetek ábrázolása kedvelt tevékenységei közé tartozik.
- Mesekönyveket önállóan nézeget. A játékában verset, mondókát az alkalomhoz illően mond.
- Önállóan kezeli a könyvespolc könyveit, vigyáz rájuk.
- Tud történetet kitalálni, azt elmondani, megjeleníteni.
- Néhány mesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni.

Módszertani alapelvek:

- A mese és a vers élmény legyen a gyermek számára.
- Biztosítottak legyenek a meséhez szükséges feltételek és eszközök.
- A mese kiválasztása igényes, a gyermekek korának megfelelő legyen.
- Legyen minden nap mesélés, verselés.
- Beszéde feleljen meg a helyes magyar nyelv szabályainak.
- Ossa meg érzéseit, érzelmeit a gyermekekkel, ösztönözzön az érzelmei megfogalmazására.

3.8.2 Ének- zene, énekes játék, gyermektánc

Helye a nevelés folyamatában:

A zene hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre. Az énekes zene fogékonyá teszi az embert a szép befogadására, formálja ízlését és emberi magatartását.

Az óvodai zenei nevelés a gyermekeket élményhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Megszeretteti a gyermekekkel az éneklést, az énekes játékokat és a szép, tiszta éneklésre szoktatja őket.

Fejleszti a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, zenei alkotókedvét, mozgáskultúráját: elsősorban az érzelmekre hat, de egyidejűleg az értelemre is.

Az óvodai ének - zenei nevelés szorosan kapcsolódik más nevelési területekhez, az évszakokhoz, népszokásokhoz, az óvodai élethez. Zenei élményeket szereznek a gyermekek játék közben, kezdeményezéseken és foglalkozásokon. Az óvodai ének-zenei nevelés hatással van a gyermek érzelmeire. A gyerekek együtt örülnek, bánkódnak és mindez erősíti az együttlét társas örömét.

Célja:

- Szerezzen az éneklés örömet a gyerekeknek, a közös ének és zene alapozza meg a zenei anyanyelv kialakulását, zenei ízlés formálását.

Feladatok:

- Figyeljék meg az óvodai környezet hangjait.
- Keltsük fel a gyermekek zenei érdeklődését, formáljuk zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- Fedezzék fel a közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés és zenei kreativitás örömét.
- Ismerjék meg a népdalokat, a gyermek néptáncokat és népi játékokat, a néphagyományokat.
- Biztosítsuk az énekléshez, a mozgásos játékhöz a megfelelő teret és feltételeket.
- A kiválasztott népi gyerekdalok, ölbeli játékok, dalos játékok, énekek, mondókák a gyermek életkori sajátosságainak megfelelőek legyenek, igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokkal kiegészülve.
- A zenei képességek fejlesztését tudatosan tervezzük játéktevékenységen belül és kötelező foglalkozások keretén belül egyaránt.
- Éneklési készség fejlesztése.
- A zenei hallás fejlesztése (magas és mély hang különbsége, halk-hangos közötti különbség, hangszínek felismerése, a belső hallás fejlesztése).
- A ritmusérzék fejlesztése (az egyenletes lüktetés, az egyenletes lüktetés és a ritmus összekapcsolása, a tempóérzékelés, a mozgáskultúra, tánc, gyerekhangszerek).
- A zenei formaérzék fejlesztése (motívumhangsúly kiemelése mozgással, dallamotívumok, ritmusmotívumok).
- Zenei alkotókészség fejlesztése.
- Zene hallgatására nevelés elsősorban élő zenével.
- Segítsük a családi nevelést az otthoni énekelgetésben (dal, mondóka, mozgásanyag megismertetése).
- A zenehallgatási anyag kiválasztásánál érvényesüljön a multikulturalitás, vegyük figyelembe a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását.

Fejlesztés tartalma:

- A zenei nevelés lehetőségeit az egész nap folyamán kihasználjuk, a gyermekek óvodába lépésének pillanatától az eltávozásig.
- A zenei légkör átszövi az egész napot. Énekelünk, dúdolgatunk a gyermekek között hangulatkeltés, a gyermekek érzelmi állapotának megtartása, vagy egyszerűen élménynyújtás céljából.
- Az óvónő hangja a „zenei légkörhöz” tartozik, hangszíne, hangereje egész viselkedésmódja mint a gyermekek számára.
- Álljon rendelkezésünkre néhány ízléses, szép kivitelezésű eszköz, hangszer, azokat bármikor kedvük szerint használhassák. (fejdíszek, szoknyák, mellények, botok, ritmushangszerek stb.).

- Az énekelgetés, a személyes kapcsolat, az énekes játék a legjobb módszer a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltésére. Az ének során az óvónő érzelmileg hat a gyermekekre, örülnek a közös játéknak, kedvet kapnak az éneklésre.
- Zenei élményeket szereznek a gyermekek játék közben, spontán, kötött, kötetlen keretű szervezett tevékenységi formákon egyéni érdeklődésüknek megfelelően.
- Az évszakhoz kapcsolódó dalok, játékok, táncok hatnak a gyermekek kreativitására, fokozott együttműködésre készítetik őket.
- Fontos a ritmus, szöveg, dallam kapcsolata, érzékelése testmozdulatokkal.
- Örülünk a gyermekek rögtönzésének, segítjük őket abban, hogy önmaguk és mások örömeire ritmusokat, dallamokat, mozdulatokat kitaláljanak.
- A magyar népdalok hagyománya, nép mondókák, gyermekdalok, gyermektáncok, énekes játékok világa ma is élő hagyomány, amelyet igyekszünk felhasználni, összehangolni zenei nevelésünkkel.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermek önként, szívesen énekel.
- Egyszerű dallammotívumokat visszaénekel. A mondókákat a magyar beszéd ritmusa szerint mondja.
- Dallamfelismerést, ritmusvisszaadást változatos formában alkalmazza. Halk-hangos éneklést, gyors-lassú tempó érzékeltetését, felelgetős játékot, magas-mélyéneklés közötti különbséget képes érzékeltetni.
- Természethez kapcsolódó hangok utánzására, hangszínek megkülönböztetésére, hangszerek hangjának felismerésére képes.
- Körjáratot szép testtartással játszik. Egyszerű táncos mozgások elemeit ismeri (dobbantás, koppantás, páros forgás, kilépés stb.), alkalmazza.
- Térformák kialakítására képes.
- Dalokhoz egyszerű mozgást kitalál. Figyelmesen hallgatja az élőzenét, népdalokat, műdalokat.
- Örömet jelent számára a zene.
- Egyenletes lüktetést érzi és érzékelteti, megkülönbözteti a dal ritmusától.
- Mindkettőt tudja mozgással, járással, tapssal a dalból kiemelni.

Módszertani alapelvek:

- Zenei élmény biztosítása változatos módszerekkel.
- A felhasznált zenei anyag igényes kiválasztása, életkornak és adottságnak megfelelően.
- A gyermeki képességek, adottságok tiszteletben tartása.

3.8.3 Rajzolás, festés, mintázás, és kézimunka

Helye a nevelés folyamatában:

A vizuális nevelés összetett, sokszínű nevelési terület.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka különböző fajtái, a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A befogadás, kifejezés, ábrázolás, alakítás során fejlődnek értelmi képességeik; vizuális érzékelésük, észlelési emlékezeti képességeik, manuális és dinamikai képzeik, fantáziájuk, képi gondolkodásuk, alkotóképességük, esztétikai érzékenységük. Tudatosodik bennük, hogy a környező világ, térben, mozgásban, történésben létezik. A gyermek vizuális fejlődésére hatást gyakorol a társadalmi környezet, a tömegkommunikáció, a téri és tárgyi környezet, külső téri táj, udvar, kert, épületek, a belső tér bútorai, eszközei, díszítményei, valamint a társak és az őt körülvevő felnőttek.

A kisgyermek emlékezete és képzelete alapján rajzol, fest, mintáz, így ábrázolásaiban sohasem „hibázik”, hanem próbálgatva alakítja saját formanyelvét.

A vizuális nevelés szorosan kapcsolódik más nevelési területekhez. Tartalmában és feladataiban konkrét összefüggést mutat a játékkal (pl. konstruálás, környezetalakítás stb.) a környezet megismerésére neveléssel (pl. színek, formák megfigyelése stb.) az anyanyelvi neveléssel (mesék, versek képi megjelenítése) és egyéb nevelési területekkel. Az óvoda épített és tárgyi környezete, díszítése, szemléltető eszközei valamint a foglalkozások együttesen képezik a vizuális nevelés rendszerét.

Célja:

Az óvodai nevelésben ismeret és képesség jellegű tudás megszerzése, mely által a gyermek vizuális, kommunikációs képessége fejleszhető. Ennek eredménye a kreatív, esztétikum létrehozására, tartalom és forma összhangjának kifejezésére képes gyermek nevelése. A gyermek képes legyen érzelmei képi megfogalmazására.

Feladatok:

- Teremtjük meg a feltételeket a gyermekek képi, plasztikai, ábrázoló és konstruáló képességének fejlődéséhez.
- Képi gondolkodásukat folyamatosan fejlesszük.
- Vegyük figyelembe a gyermekek közötti képességbeli különbségeket.
- Keltsük fel a rajzolás, mintázás, kézimunka anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyát.
- Biztosítsuk élményeik, fantáziájuk, megfigyeléseik, képi és térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét.
- Juttassuk el a gyermekeket az alkotás, az önkifejezés öröméhez.
- Biztosítsuk a gyermekek fejlődését serkentő motiváltságot.

- Biztosítsuk a gyermek rajzfejlődéséhez szükséges feltételeket, megfelelő motivációval érjük el, hogy mindegyik gyermek részt vegyen az ábrázoló tevékenységben.
- Alakítsuk ki a gyermekekben az igényt az esztétikai élmények befogadására és az esztétikus környezet kialakítására.
- Segítsük elő, hogy a szülők otthon is adjanak lehetőségeket gyermekeik számára a rajzolásra, mintázásra, kézimunkázásra.
- Vonjuk be a szülőket az anyagok, elsősorban természetes anyagok gyűjtésébe, az óvodában használatos eszközök elkészítésébe.
- Vizuális tevékenységekhez szükséges képességek gyakorlása.

A fejlesztés tartalma:

- Megismertetjük a gyermekeket a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézimunka, különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Az óvodás gyermek az őt környezetéből érő spontán vizuális ingerek és az óvónő által kezdeményezett tevékenységek hatására egyaránt fejlődik, tapasztalatokkal gazdagodik.
- A tárgyi világról egyre pontosabb ismereteket szerez, majd ezeket sokrétű ábrázoló tevékenysége során újraalkotja.
- Ábrázoló tevékenysége nem más, mint a világról kialakított vizuomotoros kép megjelenítése.
- A megfelelő vizuális önkifejezés kiteljesedéséhez szükség van a testséma, testfogalom minél pontosabb kialakulására, a tapintásos észlelés és a térészlelés fejlődésére ahhoz, hogy a gyermek térben, mozgásban, történésben tudja megjeleníteni a különböző dolgokat.
- Mindezek tudatos fejlesztéséhez sokféle ötletes játékot választhatunk, - s mivel az óvodai élet korai szakaszában az ábrázoló tevékenység szervesen beépül a játékba – szinte észrevétlenül „szabad” játéka közben bármikor segíthetjük a gyermek ez irányú fejlődését. Pl. lottójátékok – szem fixációs működés elősegítése – vizuális ritmus stb.
- A legfontosabb az, hogy felkelthessük a gyermekekben az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyát, biztosítsuk élményeik, fantáziájuk és megfigyeléseik képi és térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét, juttassuk a gyermekeket az alkotás öröméhez.
- Az óvónő megteremti az ábrázolás tárgyi, hangulati feltételeit, a gyermekek fejlődését segítő motiválást. Segíti a kezdeményező, a kreatív magatartás érvényre jutását, megteremti ennek hangulati, környezeti és eszközbeli feltételeit.
- A gyermekek rendelkezésére áll az ábrázoláshoz szükséges megfelelő hely és eszköz.
- Az óvodai élet során sokféle tevékenység szervezésére, kezdeményezésére van lehetőség: építés, plasztikai munkák, képalakítás, festés: papírra, üvegre, fára, textilre, rajzolás, barkácsolás, gyöngyfüzés, tojásfestés, mézeskalács figura készítése, varrás stb.
- Képeket néznek, gyakorolják a képolvasást, gyönyörködnek, képeket válogatnak.
- Alkalmanként múzeum-látogatás.
- Az eszközökhöz kapcsolódó technikai ismeretek elsajátítása, a velük való ismerkedés csoportosan vagy egyénileg történik, a tanulás feltétlen egyénre szabott.

- Ott és akkor segítsünk, amikor szükség van rá: fogások, eszközhasználat, időrendiség a folyamatban. A megértésről való meggyőződés, a fogalmak tisztázása, pontos magyarázat és a bemutatás után figyelünk a pontos megtanulásra, és elegendő időt biztosítunk a kellő gyakorlásra.
- Fontos, hogy a gyermek még a gyakorlás időszakában megkedvelje az adott tevékenységet.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Élményeit, tapasztalatait, érzelmeit vizuálisan képes megjeleníteni, örömmel kezdeményez ábrázoló tevékenységet.
- A rendelkezésére álló tér alakításában ötletes, célszerű.
- A tárgyak térbeli kiterjedésével tisztában van, főbb formai jellemzőket képes megnevezni.
- Tud egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani.
- Színhasználata gazdag, vannak kedvenc színei.
- Formaábrázolása változatos, arányok, mozgás és térbeliség létrehozására képes.
- Emberábrázolása részletező, mozgásábrázolással próbálkozik.
- Tárgydíszítésben önálló, az ábrázolás technikákat alkalmazza.
- Tevékenységében kitartó, egymás munkáit értékeli.
- Fejlettségi szintje a részletgazdagságban, kompozíciókészítésben, bonyolultságban, tervszerűségben tükröződik.
- Önállóan és csoportosan is készít játékot, kelléket, ajándékot.
- Díszítőjellegű, feladatokat szívesen old meg.
- Az ábrázoló tevékenység során a balról-jobbra haladás irányát alkalmazza.

Módszertani alapelvek:

- Folyamatosan álljon rendelkezésre megfelelő minőségű és mennyiségű anyag, eszköz.
- A gyermekek alkotása személyes jellegű, pozitív érzelmű legyen.
- A gyermeki alkotást kezeljük értéként.
- A gyermeki önkifejezés önkéntessége domináljon.
- Az óvoda értékrendszere a gyermeki és szülői ízlés formálója is legyen.
- Valósuljon meg a rajzolás, mintázás, kézimunka közösségformáló ereje.
- Vegyük figyelembe az egyes gyerekek közötti ábrázolás képességbeli különbségeket. Nem kell (és nem is lehet) egy szintre hozni őket.

3.8.4 Külső világ tevékeny megismerése

Helye a nevelés folyamatában

A **környezettudatos magatartás**, a **környezetvédelem** áthatja az egész óvodai nevelés rendszerét. A mindennapok folyamán nagy hangsúlyt fektetünk az olyan **környezetbarát** szokások megalapozására, mint takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral.

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság

felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését ezért változatos lehetőségeket biztosítunk a tapasztalat szerzésre, az ismeretek bővítésére, természetesen az életkori sajátosságok szem előtt tartásával.

Hagyományőrzés, népszokások

Programunk a hagyományőrzést, a népi kultúra ápolását az óvónők feladatának tekinti.

Beépítjük a kisgyermek nevelésébe mindazon értékeket, amelyeket a környezet megőrzött vagy a folklór az óvodások számára megőrzésére érdemesnek tart. Megteremtjük azt a miliót, így a modern világgal ötvöződve tovább él népünk nemzeti gyökere, s a mai gyerekek is megismerhetik szépségét, értékét. A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

Segíti:

- a gyermek spontán és irányítottan szerzett tapasztalatainak feldolgozását, fejleszti értelmi képességeiket,
- lehetővé teszi a csoporthoz való érzelmi kötődés erősítését, kapcsolatépítést, a természet szeretetének megalapozását,
- szűkebb és tágabb környezet értékeinek (szülőföld, ott élő emberek, hagyományok, helyi népszokások) megismerését, szeretetét és védelmét.

Célja:

Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedésformák kialakítása, amelyek meghatározzák a természet és az ember által létrehozott környezettel való harmonikus együttélést.

Feladatok:

- Figyeljék meg és szerezzenek tapasztalatokat szervezett és spontán formában a természeti és társadalmi környezetükről.
- Segítsük elő a környezettudatos magatartás kialakulását.
- Váljanak nyitottá a gyerekek a környezet felé.
- Ismerjenek fel az alapvető ok-okozati összefüggéseket.
- Biztonságosan igazodjanak el társadalmi környezetükben.
- Szeressék és védjék a természetet.
- Figyeljenek, ismerjenek meg környezetünkben élő gyakori növény és állatfajokat.
- Ismerjék meg a növények és állatok életét, a környezet és élővilág közötti kapcsolatok összefüggéseit, a természet körforgását.

- Társadalmi környezetükből a gyermekek rendelkezzenek koruknak megfelelő ismeretekkel: a családról, szükségleteikről, munkájukról, a családtagok családban betöltött helyéről, szerepéről, egymáshoz való viszonyáról, az együttélés konkrét tapasztalatairól.
- Szerezzenek tapasztalatokat az óvoda környezetében megfigyelhető foglalkozásokról.
- Legyen tapasztalatuk az orvos, védőnő munkájáról.
- Tudják megnevezni az emberi testrészeket, ismerjék érzékszerveiket, azok funkcióit, védelmét, gyakorolják önálló tisztántartásukat.
- A gyermekek ismerjék a felnőttek óvodai munkáját, saját közreműködésükkel ők is járuljanak hozzá környezetük védelméhez, tisztántartásához.
- Gyakorolják a helyes gyalogos közlekedést. Ismerjék a közlekedési eszközöket, az óvoda közelében megtalálható lehetőségeket. (pl.: vasútállomás) Természetes környezetben figyeljék meg, szerezzenek tapasztalatot, gyakorolják az udvarias viselkedési formákat (köszönés, jegyváltás).
- Figyeljék meg a napszakokat, gyakorolják az ehhez kapcsolódó tevékenységeket. Időérzékük fejlődjön. Legyen fogalmuk kisebb-nagyobb időegységről (év, évszak, nap).
- Ismerjék meg szülőföldjüket, a szűkebb környezetükben élő emberek életét és néphagyományait, a helyi kultúra tárgyi értékeit.
- Alakítsuk ki a szülőföld szeretetét, a néphagyományok ápolását.

A fejlesztés tartalma:

- A kisgyermek első tapasztalatait környezetéből meríti.
- Megteremti a hagyományörző tapasztalatszerzés feltételeit és lehetőségeit.
- Elősegíti a gyermekek és a szülők hagyományokhoz való kötődését.
- A folyamatos napirendbe és a játéktevékenységbe ágyazottan tervezi és szervezi a hagyományörző tevékenységeket.
- Közös - család-óvoda - programokat szervez
- A különböző hatások ellenére a **családi nevelésnek alapozó**, a fejlődés folyamán a személyiség jellemzőinek kialakulásában **elsődleges szerepe** van.
- Az óvoda környezetével, tevékenységrendszerével hozzájárulhat az otthonról hozott tapasztalatok gazdagításához, más jellegű tevékenységet kínál, közösségi élményeket nyújt. Az óvoda új környezet a gyermek számára, ezért fontos, a megismerése következtében egyre nagyobb biztonsággal és otthonossággal mozogjon benne.
- A nagycsoportosok ellátogatnak az iskolába, megismerkednek az ott folyó munkával.
- A természeti környezetet az évszakok változásain keresztül közvetlen megfigyeléssel tapasztalják meg.
- Az időjárás, a természet jellemzői, a színek, fények, formák szépségei alapvető biológiai, ökológiai, fizikai, kémiai tapasztalatokat nyújtanak.
- A növény-és állatvilág megismerése fontos része a környezet megismerésének.
- Védelmüket, gondozásukat a helyszínen is módunkban áll megfigyelni (házak udvarán, vízpart stb.).

- A növények fejlődését szintén természetes környezetükben kísérhetjük figyelemmel

Az óvónő szervezési feladatai az év folyamán

A hagyományok gazdag tárházából a gyermekek korának megfelelő, számukra örömteli ingereket, élményeket adó és cselekvésre készítő elemek kiválogatása, és azoknak a nevelés folyamatába illesztése.

Ősz

- Szüretelés megszervezése
- Szüreti felvonulásra fejdíszek készítése és az azon való részvétel,
- Folyamatosan őszi magvak levelek, termések gyűjtése, termésjátékok készítése
- Őszi kavalkád (családi délután)
- Élményszerző séták pl.: zöldségbolt, piac meglátogatása,
- Őszi kirándulás a falu környékére (pl.: Harkai-domb),
- Márton napi lámpás készítése, felvonulás
- Márton napi bál szervezése
- Tök lámpás készítése,
- Állatok Világnapja,
- Felkészülés az idősek napjára

Tél

- Mikulás
- pásztor- játék
- karácsonyi készülődés, advent, ajándékkészítés
- alkalmanként mézeskalács sütés
- Luca-napi búza csíráztatás
- Karácsonyváró családi délután
- farsangolás
- nagycsoportosoknak ovisuli

Tavaszi

- március 15-i megemlékezés
- húsvétozás (tojásfestés, állatsimogatás)
- tavaszi hajtatások, palánták nevelése
- tavaszi mozgásos játékok
- gyermeknapi fagyizás
- Víz Világnapja
- Föld Világnapja
- Madarak és Fák napja
- Anyák napja

- Évzáró

Nyár

- Juniális
- dalos játékok
- mozgásos játékok
- nyári gyűjtőmunka pl.: kamilla, bodza, hárs, stb.

A gyerekeknek a társadalmi és természeti környezet megismertetésében érzelmileg telített, koruknak és környezetünknek megfelelő, élményeket nyújtunk.

Környezetvédelem – környezettudatos magatartás

- A környezetvédelem a környezet ismeretén, megbecsülésén, megóvásán alapul, ehhez szükséges a természethez való pozitív érzelmi viszony, mely magába foglalja a tiszteletet mind a természeti, mind a társadalmi környezet iránt.
- A környezetalakítással és a munkatevékenységgel szorosan összekapcsolódik.
- Fontos nevelési feladat, hogy a gyermekek védjék az élő környezetet, gondoskodjanak életfeltételeik biztosításáról, ne rongálják, ne pusztítsák azt. Tudják és tartásuk tiszteletben, hogy minden élőlénynek joga van az élethez.
- A jövő környezetét a jelen óvodásai fogják alapvetően meghatározni, ezért nagyon fontos az óvoda minden dolgozója és a szülők mintaadó környezetvédő magatartása.
- A környezetvédelem kiterjed az idősek tiszteletére, a kisebbek, gyengébbek védelmére, a felnőttek munkájának megbecsülésére. Ez a környezetvédő magatartás kialakulásának feltétele.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Ismeri nevét, szülei nevét, foglalkozását, lakásuk címét.
- A testrészeket megnevezi, igényes teste tisztaságára.
- Tájékozódik a térben, dominanciája kialakult.
- Megismeri az elemi közlekedési szabályokat, és gyakorolja azok betartását. Ismeri a közlekedési eszközöket, járműveket, tudja, hogy azok az emberek munkáját segítik, könnyítik.
- Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetükben levő intézmények nevét, rendeltetését.
- Különbséget tud tenni az évszakok között, ismeri jellemző tulajdonságaikat, képes összehasonlításukra.

- Ismeri a növény fogalmát, annak tartalmát, tudja, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van. Tudja, hogy a növényeket gondozni, óvni kell, ismer néhány ezzel kapcsolatos munkát.
- Ismeri és megnevezi a környezetükben élő állatokat, azok gondozását és védelmét, tudja csoportosítani életmódjuk, egyéb tulajdonságaik szerint.
- Ismernek néhány erdei vadállatot, költöző és nálunk telelő madarat, tudják, hogy óvásuk, védelmük milyen fontos.
- Ismerik, környezetük színeit, a színárnyalatokat. Képesek ismert tárgyak, jelenségek közt összehasonlításokat végezni külső jegyeik alapján, ill. rendeltetésük szerint.
- Fokozottan ügyelnek a környezetük tisztán tartására, a környezetük védelmére, a szelektív hulladékgyűjtésre.

Módszertani alapelvek:

- A tapasztalatszerzés természetes körülmények között történjen.
- Játékosság hassa át a tapasztalatszerzést.
- Tevékenység során jusson sikerélményhez.
- Élményszerzés a közvetlen környezetéből.

Az óvoda hagyományos ünnepei:

Mikulás ajándékot hoz a gyermekeknek.

Adventkor koszrút készítünk, hetenként gyertyát gyújtunk.

Karácsonyra műsort vagy pásztorjátékot adnak elő a középsős és nagycsoportos gyerekek, a kiscsoportosok pedig karácsonyváró délutánt szerveznek. Közös óvodai karácsonyi megemlékezést tartunk.

Farsangkor fejdíszeket, álarcokat együtt készítünk a gyermekekkel. A csoportszobát feldíszítjük, és farsangi mulatságot szervezünk.

Húsvétkor tojást festünk, a fiúk népi locsoló mondókákat-verseket tanulnak,

Közösségeket összetartó hagyományokat a nép kultúra értékeit, gyökereit már a gyermekek óvodai közösségében elindíthatjuk népzenevel, népmesével, népi mondókákkal, népi játékokkal.

Nemzeti ünnepünk: Március 15-e

Hagyományörző jeles napok:

Szeptember: **Szüreti felvonulás** (szőlőszedés, szüretelés, préselés, mustivás).

November: **Márton napi lámpás felvonulás** (lámpáskészítés)

December: **Advent** (koszorúkötés, díszek készítése, kézműves foglalkozások).

Mikulás-várás (bábozás, ajándékkészítés, stb.)

Karácsony: karácsonyi pásztorjáték tanítása, mézeskalácssütés

Február: **farsangi délelőtt** (jelmezes játékok, álarcok készítése, mulatság)

Március-április: **Húsvét** (húsvéti tojásfestés, kézműves foglalkozások)

Május-június: **Anyák napja** (ajándékkészítés, meglepetésműsor)

A természet jeles napjai:

Október 4.	Állatok Világnapja
Március 22.	Víz Világnapja
Április 22.	Föld Világnapja
Május 10.	Madarak és Fák napja

3.8.5 A külső világ tevékeny megismerése - matematikai nevelés

Helye a nevelés folyamatában:

A matematikai nevelés lehetőséget teremt a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre.

Célja:

- A matematikai nevelés célja a gyermek gondolkodási műveleteinek, megismerő tevékenységének fejlesztése.
- A matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása.

Feladatok:

Fejlesszük a gyermekek egyéni problémalátó- és megismerő képességét és teremtsük meg az ehhez szükséges feltételeket a következő területeken:

- Tapasztalás: érzékelés, észlelés, megfigyelés
- Emlékezet
- Megértés: azonosítás, megkülönböztetés, összefüggések felismerése, általánosítások, kérdések, utasítások megértése
- Konstruálás: formák, mennyiségek előállítása, megkeresése
- Ítéloképesség: igaz-hamis állítások
- Különbözőségek megfigyeltetése (nagyobb, hosszabb, magasabb, szélesebb)
- Mennyiségi eltérések megfigyeltetése (sok, kevés, több- kevesebb, eggyel több)
- Mennyiségi eltérések megállapítása (párosítás, csoportosítás, számlálás, bontás)
- Tő- és sorszámlálás
- Azonosság megfigyelése
- Becslések-mérések
- Térbeli tájékozódás

A fejlesztés tartalma:

- Megfigyelések, összehasonlítás, szétválogatás tulajdonságok szerint, saját szempontok alapján.
- Sorba rendezés mennyiségi tulajdonságok szerint, meghatározott szempont szerint.

- Matematikai ismeretek megalapozása mérési, összemérési feladatokkal, mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel.
- Tapasztalatszerzés a geometria körében: építés, síkbeli alkotások, geometriai formák felismerése.
- Tájékozódó képesség fejlesztése térben és síkban (testnevelés, rajzolás, énekes körjátékok, stb.).

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Képes az óvónő kérdéseit, feladatait megérteni, követni. Matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolatait szabadon is elmondani, egymás állításainak igazságát megítélni.
- Jól ismert tulajdonságok szerint: válogatást, összehasonlítást, sorberendezést végez.
- Érti, és helyesen használja a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos kifejezéseket.
- Önállóan is össze tud mérni mennyiségeket, különböző kiterjedéseket, két halmazt párosítással az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is.
- Elő tud állítani különféle elemekből, különféle elrendezéssel, bontással, többet, kevesebbet, ugyanannyit.
- Meg tud számolni tárgyakat 10-ig. Számfogalma kialakult, elemi műveletekre képesek 10-es számkörön belül.
- Halmazokat tud képezni megadott vagy választott szempont szerint. Azonosítani tud különféle helyzetekben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat.
- Másolással képes megépíteni, kirakni a mintával megegyező elemekből, színben és nagyságban eltérő elemekből térbeli és síkbeli alakzatokat.
- Különféle geometriai tulajdonságok szerint szétválogat, egyszerű tulajdonságokat megnevez.
- A térben való tájékozódást érti és tudja az irányokat, ill. a helyeket jelölő névutókat. (alá, fölé, között, mögött, stb.) Mindezt síkban is alkalmazni tudja.

Módszertani alapelvek:

- Spontán helyzetek kihasználása.
- Problémahelyzetek sokoldalú megközelítésére való ösztönzés.
- A belső motiváció, a felfedezés öröme legyen a legfontosabb hajtóerő.
- Egyéni különbségek figyelembevétel.
- A játékosság hassa át a tapasztalatszerzést.
- Térre, formára, színre, mennyiségre vonatkozó élményanyag fokozatos bővítése.
- Tevékenységek során jusson a gyermek sikerélményhez.

3.8.6 Mozgás, mozgásos játékok

Helye a nevelés folyamatában:

Az óvodába kerülő egészséges gyermekek szívesen mozognak. A mozgás és tevékenység útján szerzett tapasztalatok érthető és jól feldolgozható információt jelentenek számukra, ezért a

mozgásnak az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepe van. A mozgás a gyermek napi tevékenységében állandóan jelen van. A testnevelés foglalkozások keretén belül tervszerűen, ugyanakkor egyénre szabottan jelenik meg a mozgásfejlesztés. Az óvodai életet úgy szervezzük meg, hogy minden gyermek számára biztosítva legyen a mozgáslehetőség, amit szervezete és idegrendszere igényel. Mozgásukat az óvónő csak akkor korlátozza, ha az veszélyt jelent saját magára vagy társára. Az óvónő mintaadó magatartással járul hozzá, hogy a mozgás hozzátartozzon az életformához, és örömforrása legyen.

A mozgás:

- Az egészséges életmódra nevelés részeként hozzájárul ahhoz, hogy számtalan tevékenység - főként a szabadban- a gyermekek természetes igényévé váljon. Hozzájárul az egészség megőrzéséhez, megóvásához, az egészséges életmód kialakításához.
- A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek.
- Hozzájárul az értelmi nevelés megvalósításához a különböző mozgások ismétlésével, felidézésével, fejlődik a gyermek vizuális memóriája.
- A testrészek a téri irányok és a különböző formák megismerésével gyarapodnak ismeretei. A hallott, látott és elvégzett cselekvések elősegítik a fogalomalkítást és a keresztcsatornák fejlődését.
- Mozgás közben lehetőség nyílik a környezet tapasztalati megismerésére. A gyermek saját testének, mozgásos képességeinek megismerésével fejlődik „én” tudata, szociális énjé.
- A közös mozgás öröme elősegíti a társas kapcsolatok alakulását, a társakhoz való alkalmazkodást, mozgás közben fejlődik önuralma, együttműködő képessége, akarata.
- Kialakul egészséges versenyszelleme.
- Fejlődik természetes mozgása és testi mozgásos képességei, fokozódik erőnléte.
- Hozzájárul a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához.

Célja:

A személyiség **sokoldalú fejlesztése**, változatos tevékenységek során, fizikai aktivitáson keresztül. A szellemi aktivitás serkentése, a gyermek alkotó gondolkodásának kibontakoztatása.

Feladatok:

- Alakítsuk ki bennük az egészséges versenyszellemet.
- Erősítsük a problémamegoldó képességet mozgásos tevékenységekkel, elvégzett feladatmegoldásokkal.

- Fejlesszük:
 - a fizikai állóképességet,
 - alakítsuk ki az önértékelést és növeljük az önbizalmat, a személyi akarat tényezőinek alakulását,
 - a nagy és finom mozgásokat és a fizikális erőnlétet, szem-kéz, szem-láb koordinációt, ritmusérzéklet,
 - a testsémát, ezáltal fejlődik a testrészek ismerete, a test koordinációja, aktiválása,
 - testfogalom, kezesség, dominancia, térben való tájékozódás,
 - a vizuális és auditív percepciót, ill. kiegészítő mozgásokat,
 - a mozgással kapcsolatos szókészletet,
 - természetes mozgását (járás, futás, ugrás, egyensúlyozás stb.),
 - testi mozgásos képességeit (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés).

A mozgásfejlesztés tartalma:

- A mozgásfejlesztés a gyermekek kötetlen, motivált mozgástevékenységének biztosításával, a konkrét fejlesztést szolgáló testneveléssel, testedzéssel és ügyességfejlesztő sportprogramokkal biztosítható.
- A szabad mozgástevékenységnél cél a természetes mozgáskedv és a mozgásigény kielégítése, a tudatos környezetalakítás. Kísérletezhessenek kedvük szerint, korlátozás nélkül, bátorságuk szerint minden tornaszeren, udvari játékon, bizonyos szabályok betartásával.
- A rendszeres testnevelés a gyermek napirendjében fontos szerepet tölt be, felfrissíti, edzi őket, elősegíti mozgásszintjük és testi képességeik fejlődését.
- Mozgásos tartalmú foglalkozások: kötelezően szervezett tevékenységek, amelyek természetesen nem jelenthetnek kényszert a gyermekek számára, helyszíne a csoportszoba illetve jó idő esetén az udvar.
- A mindennapos testnevelés legyen a napirend stabil eleme.
- Minden csoportban hetente egy alkalommal van foglalkozás e mellett ügyességi verseny játékok, hosszabb túrák, séták fejlesztik a gyermekek mozgását.
- A gyermekek a különböző nehézségű feladatokat fokozatosan, egyéni képességeiknek megfelelően sajátítják el, fontos, hogy folyamatosan mozogjanak és a mozgás öröm legyen számukra.

Helyi sajátosságaink, tárgyi felszereléseink:

- A csoportszobában rendelkezésre állnak az alábbi sportszerek, eszközök: tornapad, tornaszőnyeg, zsámoly, GREISWALD egy-egy eleme, trambulín, a csoportszoba bútorai, tornakarikák, labdák, babzsákok, szalagok, ugráló kötelek, torna rudak, WESCO tornaeszközök, egyensúlyozó lécek, gyepsí, tappancsok, ugró szekrény.
- Óvodáink udvarán megtalálhatók fa játékok, csúszdák, kosárpalánk, fészekhinta, egyensúlyozó híd és Polli Ball.

- Biztosítjuk a csoportszobában és az udvaron a nagyobb mozgást igénylő játékok számára a megfelelő helyet és kihasználunk minden lehetőséget.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szereti és igényli a mozgást.
- Megfelelő szintű teljesítőképesség jellemzi, mozgása összerendezett, ügyes, megfelelő ritmusú.
- Képes babzsákkal a fején egyensúlyozó járásra vízszintes padon.
- Tud a térben tájékozódni, ismeri az irányokat.
- Sor és váltóversenyt, futó és fogójátékokat játszik a szabályok pontos betartásával.
- Ismeri az eszközök nevét és a gyakorlatokhoz kapcsolódó kifejezéseket, vezényszavakat.
- Tud ütemtartással járni, rövidebb távon egyenes iramban futni.
- Talicskázik bokafogással.
- Tud gurulóátfordulást végrehajtani előre.
- Hat-nyolc nekifutással tetszés szerinti akadályt ugrik, ugrását a talajra éréskor fékezni tudja.
- Kislabdát hajít távolba, labdát vezet helyben, tud egykezes felső dobással célba dobni.
- Játékos- és versenyhelyzetekben magatartása a feladatnak megfelelő kitartás, akarat, tevékenységének önálló szervezése, kreativitás Figyelme, gondolkodása, emlékezőképessége, ötletessége megfelelő szintű.

Módszertani alapelvek:

- A szaknyelv használata.
- Egyszerű, érthető utasítások alkalmazása.
- Mintaértékű gyakorlatbemutató, vagy magyarázattal kísért bemutatás.
- Tapintatos hibajavítás.
- Egyéni képességek figyelembe vétele.

4. SPECIÁLIS FELADATAINK

4.1 Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése

Helyzetkép:

Jelenleg óvodánk 1 fő logopédus vesz részt munkánkban, akiket a Pedagógiai Szakszolgálat alkalmaz. Ő nyújt segítséget számunkra a beszédfigyatekos és a logopédiai ellátásra szoruló gyermekek esetében.

Sajátos Nevelési Igényű (SNI) gyermek felvétele esetén utazó gyógypedagógus segítségét kérjük e gyermekek fejlesztéséhez. Intézményünkben a funkcionális integráció megvalósítására van lehetőségünk (a fogyatékos gyermeket rövid időre vonjuk ki a csoportból, amikor a gyógypedagógus végzi a fejlesztését). A csoporton belüli foglalkoztatás során a részképességek fejlesztésére helyezzük a hangsúlyt. A sajátos nevelési igényű gyermekeknél a megfigyelések alapján egyénre szabott korrekciós tervet dolgozunk ki, melyet a gyógypedagógussal egyeztetünk. Ezeknél a gyermekeknél még hangsúlyozottabb szerepet kap az egyéni bánásmód elve. Óvodánk a szeretetteljes, családi, a gyermekek számára biztonságot nyújtó, derűs óvodai légkört tartjuk fontosnak, ahol a képességeinek megfelelően tud fejlődni.

A Beilleszkedési, Tanulási és Magatartás (BTM) zavarral küzdő gyermekek esetében a Pedagógiai Szakszolgálat diagnosztizálja a problémát, a fejlesztőpedagógus fejlesztési programot készít és nyomon követi a gyermekek fejlesztését.

Tehetség: a kiemelkedően tehetséges gyermekek számára biztosítjuk a feltételeket, eszközöket a tovább fejlődéshez.

Helye a nevelés folyamatában:

A felnőtt társadalom csak akkor válik elfogadóvá, ha a szociális tanulás már gyermekkorban elkezdődik. Ezen a ponton kapcsolódik a fogyatékkal élők társadalmi integrációja az oktatáshoz. Az esélyegyenlőség felé megtett első, legfontosabb lépés az együttnevelés. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek társadalmi megbecsülésének kérdése gyermekkorban kell, hogy kezdődjék, az egészséges kisgyermek az óvodába bekerülve szerzik első benyomásait fogyatékos társairól. Ha velük együtt, egymást megbecsülve, egymást nem zavarva nevelkedhetnek, akkor a felnőttkori társadalmi együttélés számos problémája már eleve megoldható, megelőzhető.

Célok:

- A gyermekek fejlődéséhez alapvetően szükséges érzelmi biztonság megteremtése és megtartása.
- Optimális körülmények biztosítása a folyamatos fejlődéshez.
- Egyéni fejlődési ütem, képesség, tehetség, szociokulturális háttér figyelembevételével a helyzetből való felzárkóztatás segítése, a tehetség kibontakoztatása.
- Ezen gyermekek hátrányainak enyhítése, az előítéletek csökkentés

Feladatok:

- A gyermek környezetének minél teljesebb, pontosabb megismerése.
- Kapcsolattartás a szakemberekkel (pszichológus, logopédus).
- Fejlődésük nyomon követése.
- Fejlődési ütemük rögzítése.
- Anamnézis lap felvétele.
- Egyénre szabott fejlődési terv készítése (SNI) a csoporton belüli fejlesztés érdekében gyógypedagógus és logopédus segítségével.

- A gyermek hallás és beszédállapotának folyamatos fejlesztése, alakítása, korrigálása. Mozgásszervi fogyatékos (mozgás korlátozott gyermek) esetében mozgásfejlesztés.
- A hallássérült gyermekek interperszonális kapcsolatainak tartalmi – érzelmi – nyelvi fejlesztése.
- Szükség esetén a megfelelő szakemberhez való irányítás (Pedagógiai Szakszolgálat).
- Megfelelő kapcsolat kialakítása a családdal, a szülők megnyerése a megfelelő prevenció munká érdekében.
- A befogadó intézmény iskolaérettségi kritériumainak feleljenek meg.

A fejlesztő tevékenység területei és tartalmai:

Ebben a fejezetben csak azokra a területekre térünk ki, amelyek a sajátos nevelési igényű gyermekek számára kiegészítéseket, változtatásokat kívánnak a nevelésben és egyéni fejlesztésben egyaránt.

Egészséges életmódra nevelés:

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél további feladataink a következők:

- Prevenció és korrekció szükségességének időbeni felismerése.
- Hallókészülékkel kapcsolatos elemi ismeretek elsajátítása.
- Pozitív viszony kialakításának elősegítése az orvossal, valamint a külső segítőkkel.
- Az adott csoporton belül alkalmazható egyéni fejlesztési tervek elkészítése szakemberek segítségével.

Érzelmi nevelés és szocializáció:

A kiemelt figyelmet igénylő kisgyermek óvodai közösségbe történő beszoktatásakor hasonló problémák jelentkezhetnek, mint ép társaiknál. Félelem az új környezettől, gyerekektől, felnőttektől. Ezért jelenthet számukra is kedvező megoldást az óvodánkban már gyakorlattá vált szülőkkel együtt történő beszoktatás. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek szociális beilleszkedése egyrészt a gyermek személyiségétől, másrészt és nagymértékben a befogadó környezettől, a gyermektársaktól és a pedagógustól függ. Közösségi nevelésen belüli feladatainkat a sajátos nevelési igényű gyermeknél az óvónői feladatokat a következőkkel egészítjük ki:

- Érzelmi biztonság, szeretetteljes légkörre való igény felkeltése, valamint annak fenntartására való képesség kialakítása (hagyományok, szokások, ünnepek segítségével).
- Az egyéni bánásmód elvének hangsúlyozott alkalmazása.
- Az életkori sajátosságoknak megfelelő szociális érzékenységre való nevelés. Pozitív érzelmi viszony kialakítása gyermek – gyermek, gyermek – felnőtt viszonylatában.
- Az én tudat fejlesztésénél, valamint az önérvényesülési törekvéseknél az óvodánkban kialakított magatartásformák elfogadtatása.
- A hangra, beszédre való figyelem képességének kialakítása.
- A hallássérülés, mozgás korlátozottság tényének elfogadtatása (a társakkal is).
- A többi gyermek másságának elfogadtatása.
- Utánzóképeség fokozott fejlesztése.

- Viselkedészavarok korrigálása belső és külső szakemberek segítségével.

Munka:

A munka jellegű tevékenységeknél feladatunk:

- Az önkiszolgálás, naposság, alkalmi munkák játékos jellegének megtartása.
- Az együttesen vállalt munka és az együtt dolgozás örömeinek tudatosítása, képességének fejlesztése.
- Az eredményes munkavégzéshez szükséges képességek fejlesztése, tulajdonságok alakítása.
- A jól végzett és eredményes munka örömeinek a tudatosítása.
- A munka megszervezéséhez szükséges képességek fokozatos kialakítása.

Tanulás:

Kiemelten kezelt feladataink a sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekeknél a következők:

- A gyermekek érdeklődésének felkeltése, és fenntartása változatos tevékenységek kínálatával.
- Ismereteik rendszerezése, bővítése, valamint azok beépítése eddigi ismereteik rendszerébe.
- Tapasztalataik, ismereteik verbális megfogalmazására való képesség folyamatos fejlesztése a szakemberek segítségével.
- Képi és szóbeli megfogalmazási kísérleteik elősegítése.
- Anyanyelvi játékok játszása.
- Vizuális, akusztikus, kinezetikus észlelés és érzékelés, verbális emlékezet játékos fejlesztése fejlesztőjátékok segítségével.
- Képi és verbális gondolkodás és képzelet fejlesztése.
- Egyéni anyanyelvi fejlesztések.

Anyanyelvi nevelés:

Az integrált neveléshez és fejlesztéshez kapcsolódó feladataink ezen a területen a következők:

- Verbális kommunikációra való igény kialakítása.
- Beszédtanulási képességek fejlesztése mondókák és versek segítségével.
- Az aktív szókincs folyamatos bővítése.
- Egyéni fejlesztéseknél a beszéd és a mozgás koordinálásának fejlesztése.
- Részképességek fokozatos fejlesztése a szakemberekkel való konzultálás valamint az egyéni fejlesztési terv alapján.

Játék:

Az óvodai nevelésben részesülő sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a játék az elsődleges tevékenységi forma. Ezt a terepet kiválóan fel lehet használni a differenciált fejlesztéshez.

Feladatainkat a következőkkel egészítjük ki:

Differenciáltan használjuk fel a szakemberek által javasolt fejlesztő játékokat, hogy az arrá rászoruló gyermekek speciális fejlesztésére jótékony hatást gyakoroljanak, valamint a problémák megelőzését szolgálják.

- Figyelembe vesszük, és felhasználjuk a szakemberek által javasolt „fejlesztő játékokat”.
- Gyermekenként fokozott figyelmet fordítunk a játékon keresztül történő társas kapcsolataik elősegítésére, alakulására.
- Ezen gyermekeknél még nagyobb hangsúlyt kap a játék elsődlegességének és szabadságának elve (változatos játéklehetőségek kínálatával).
- Feladatunk továbbá a gyermekek adottságainak, képességeinek, érzelmi – akaratil életének megnyilvánulási lehetőségeinek a segítése, fejlesztése.

Kapcsolattartás és együttműködés:

- **Szakértői Bizottság**

Az óvodapedagógus, és a logopédus megfigyelései, fejlettségmérései alapján sajátos nevelési igényű gyermekek integrált fejlesztése érdekében a legelső és legfontosabb a szakértői vélemény beszerzése. A szakvélemények beszerzéséhez Szakértői Bizottsághoz kell fordulni.

Feladata:

- A fogyatékoság szűrése.
- A vizsgálat alapján javaslatétel a gyermek különleges gondozás keretében történő ellátására.
- Az ellátás módjára, formájára és helyére.
- Javaslatétel az ellátáshoz kapcsolódó pedagógiai szakszolgálatra.
- Megvizsgálni a különleges gondozás ellátásához szükséges feltételek meglétét
- Beiskolázásnál iskolaérettségi vizsgálat végzése, ill. szakvélemény adása.

- **Pedagógiai Szakszolgálat**

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek problémájának feltárása érdekében, a Pedagógiai Szakszolgálathoz kell fordulnunk.

Feladata:

- A vizsgálati eredmény alapján szakvélemény készítése.
- A gyermek rehabilitációs célú foglalkoztatása a pedagógus és a szülő bevonásával.
- Az óvoda megkeresésére a szakvélemény készítése az iskolakezdéshez, ha a gyermek egyéni adottsága, és fejlettsége azt szükségessé teszi.

- **Logopédus**

A logopédus évek óta rendszeresen végzi fejlesztő munkáját óvodánkban, nagy segítséget nyújt számunkra.

Feladata:

- Beszédhibák javítása.
- Nyelvi kommunikációs zavarok javítása.
- Folyamatos konzultáció az óvodapedagógusokkal.
- Szülőkkel való kapcsolattartás.
- Szülői értekezleteken való részvétel.

- 5 éves korúak kötelező szűrővizsgálatának elvégzése

- **Utazó Gyógypedagógus**

A fejlesztésre szoruló (SNI-s) gyermekek számára az óvoda, utazó gyógypedagógust alkalmaz.

Feladata:

- A gyermek fogyatékoságának megfelelő fejlesztés.
- Folyamatos konzultáció az óvodapedagógussal.
- Szülőkkel való konzultáció az együttműködés érdekében.

- **Szülők**

A fejlesztésre szoruló gyermekkel foglalkozó valamennyi pedagógus számára fontos, hogy a szülőkkel olyan kapcsolatot tudjon kialakítani, mely előremozdítja a gyermek fejlődését. A szülőket folyamatosan szükséges tájékoztatni gyermekük fejlődési üteméről, a további fejlesztési stratégiáról.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek fejlettségének mutatói az óvodai élet végére:

- Gyermekenként változó a sérülés mértékétől befolyásolt, és függ a fejlesztés sikerétől.
- Sikerként könyvelhető el, ha a gyermek jól érzi magát a közösségben, amely befogadta őt.
- A pedagógusok, a társak és a szülők elfogadó, segítő magatartása biztonságot jelent számára, így alakul önbizalma és környezetéhez való viszonya.

4.2. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése

A tevékenység célja: kompenzálni a családi nevelés hiányosságait, segíteni őket szociális beilleszkedésük során, hogy biztonságérzetet nyújtsunk számukra, amely megalapozza érzelmi kötődésüket az óvodához, ösztönzi társas kapcsolataik pozitív alakulását.

Pedagógiai feladataink:

- A gyermekek szociális háttérének figyelemmel kísérése.
- HHH, veszélyeztetett, illetve nehezen nevelhető gyermekek kiszűrése.
- A hátrányos helyzetű gyermekek egyéni differenciált, felzárkóztató fejlesztése.
- A szakmai hálózattal a kapcsolattartás fenntartása.
- Szülői értekezleten a szülők gyermekneveléssel kapcsolatos elméleti ismeretének bővítése, viták indítása szakirodalom ajánlása.

4.3 A tehetséges gyermekek fejlesztése

Tehetség: azt a velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességeket értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagosat messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni.

(Harsányi István)

A tehetség nagy kincs, ami a felismerés után egyéni bánásmód alkalmazását követeli meg.

A tevékenység célja: A tehetséges gyermek “erős” oldalának fejlesztése mellett, a tehetségével összefüggő gyengébb területek erősítése, olyan légkör megteremtésével, amely őt elfogadja, és személyiségének fejlődését segíti.

Pedagógiai feladataink:

- ✓ Annak a területnek a megjelölése, amelyben a gyermek képessége életkorát meghaladja,
- ✓ Differenciált bánásmód és feladatadás,
- ✓ A szülők figyelmének felhívása ezekre a területekre, fejlesztési lehetőségek javasolása.
- ✓ A tehetség felismerése, gondozása, segítése.
- ✓ A pedagógusok szaktudásának bővítése a tehetségfejlesztés területén

Óvodában a tehetséggondozás a “tehetséges” gyermekek speciális szükségleteinek kielégítését jelenti.

Gyakorlati munkánk során arra kell törekednünk, hogy a hétköznapiak során gyakorlattá vált óvónői megfigyeléseket a tehetség lehetséges jegyeinek szempontjából rendszerezzük, ennek segítségével, a lehetőségeket észrevegyük, feltérképezzük egy-egy gyermeknél. Ezután differenciált feladatokkal fejlesszük ezeket a területeket, illetve a szülőknek segítséget nyújtunk. A tehetséges gyermekek egy része harmonikusan fejlődik. Azonban vannak olyanok is, akik bizonyos területeken ugyan jobb adottságokkal, képességekkel rendelkeznek, más adottságok, képességek tekintetében viszont életkoruk szintjén állnak, vagy ahhoz képest el is maradnak. A gyermekek esetleges “gyenge” oldalát mindenképpen diagnosztizálnunk kell, ha szükséges szakember segítségével és az általuk javasolt fejlesztéssel segíthetjük harmonikus személyiségfejlődésüket.

Célunkat akkor érjük el, ha a tehetséges gyermekeket időben felismerjük és képességüknek megfelelő fejlesztésben részesítjük.

4.4 Óvodába visszamaradó, korcsoportjukat ismétlő, tanköteles gyermekek ellátása

A tevékenység célja: a visszamaradó gyermekek fejleszthetőségük felső határát érik el, váljanak alkalmassá az iskolai élet megkezdésére.

Feladataink:

- ✓ Szociális éretlenség esetén a visszamaradt gyermekek folyamatos fejlesztésének biztosítása az óvodai nevelés keretein belül, differenciáltan egyénre szabottan.

- ✓ Pedagógiai Szakszolgálat által megállapított rész-képesség zavarral küzdő gyermek fejlesztésének támogatása, kiegészítése a fejlesztő pedagógus útmutatásai alapján.
A 7-8 évesen óvodában maradt gyermekek fejlődésének figyelemmel kísérése, egyénre szabott feladatok kitűzése, a szülők meggyőzése arról, hogy a szakemberek (fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus stb.) által felkínált fejlesztési lehetőségeket vegyék igénybe gyermekük számára.
- ✓ Programunk szellemisége és a törvényi szabályozás módosítása lehetőséget ad arra, hogy a tanulási nehézségekkel, zavarokkal küzdő vagy szociálisan éretlen gyermekek korcsoportjukat ismételve még egy évet óvodai nevelésben részesüljenek. Ez minden esetben fejlődés lélektanilag indokolt, a Pedagógiai Szakszolgálat és esetenként a Szakértői bizottság javaslata alapján történik.

A visszamaradás okai a következők lehetnek:

- Szociális éretlenség
- Rész-képességek gyengesége
- Testi fejletlenség
- Súlyos beszédhiba
- Mozgás koordinálatlanság

Az egy évre visszamaradt gyermekek folyamatos fejlesztése megoldott, beépíthető. A nagyobb lemaradásoknál mindenféleképpen igénybe kell venni a Pedagógiai Szakszolgálatot, hiszen az óvónők nem kompetensek az alap képességek elmaradásával küzdő gyermekek egyéni fejlesztésében. Az alapozó rész-képességfejlesztés nem egyenlő az egyénre szabott differenciált segítségnyújtással. A rész-képességzavarokkal küzdő gyermekek esetében külső segítség igénybevételére csak SNI szakértői vélemény esetében van lehetőség. A Pedagógiai Szakszolgálat szolgáltatásait a szülő kötelessége igénybe venni. Óvónőink kapcsolatot tartva a szakszolgálat munkatársaival segítik csoporton belül az ott folyó fejlesztőmunkát. Természetesen a fejlesztés előtérbe kerülése mellett továbbra is nagy hangsúlyt fektetünk a gondozásra, a szokások kialakítására, a szeretetteljes légkörre. Óvodán belül a csoportban dolgozó óvónőknek lehetőségük van az egyes gyermekeknél a lemaradt területek fejlesztését megcélzó játékok beépítésére, a gyermekekkel egyéni és/vagy mikro csoportos formában délelőtt átfedési időben foglalkozni.

5.GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGÜNK

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységeink:

Óvodásaink eltérő szociokulturális környezetből kerülnek óvodánkba. Fontos feladatunk az egyéni sorsokkal való törődés, a segítségnyújtás. Minden óvodapedagógus kiemelt feladatai közé tartozik a gyermekvédelmi munka. Gyakorlatunkban a gyermek családi körülményeinek figyelemmel kísérése, fejlődésének követésével együttesen történik.

Az óvodánkban az óvodavezető megbízása alapján gyermekvédelmi felelős látja el a gyermekvédelmi feladatokat.

Különös figyelmet és gondot fordítunk a **kedvezőtlen szociális és kulturális** környezetből érkező gyermekekre. Fontos feladatunk a közösségbe való beilleszkedésük segítése, az egészséges életmód szokásainak (étkezés, tisztálkodás, mosdóhasználat.) és viselkedéskultúrájuk alakítása. Mindezt eredményesen csak szerető-elfogadó, tapintatos nevelői attitűddel érhetjük el, mely egyaránt meghatározó kell, hogy legyen a gyermekekkel való bánásmódon túl, a családdal való kapcsolattartásban is. Munkánk során fő elv: a **család tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése**, a gyermek iránt érzett felelősség.

A gyermekvédelmi munka fő feladata a prevenció, azaz a veszélyeztettség kialakulásának a megakadályozása (ez az óvodapedagógus és a gyermekvédelmi felelős közös felelőssége).

Ha az óvoda a gyermekeket, veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a Gyermekjóléti Szolgálattól. A legsúlyosabb esetekben történik meg a veszélyeztetett nyilvántartásba vétel, melynek során az önkormányzat jegyzőjével és a gyermekjóléti szolgálattal szorosan együtt működünk.

A gyermekek nyilvántartása, folyamatos megfigyelés megerősítette azt a feltételezésünket, hogy az óvodánkba járó gyermekek zöme nem a veszélyeztetett szociális háttérű családok köréből kerül ki. Túlnyomó többségük rendezett családi háttérrel rendelkezik, jellemzően jó az óvoda és a szülői ház együttműködése, kapcsolattartása. Mindezzel együtt fontosnak tartjuk a gyermekvédelmet.

Az óvoda gyermekorvosával és logopédusával összefogva, figyelemmel kísérjük a gyermekek fizikai és pszichikai állapotát, a beiskolázást. A gyermekvédelmi felelős nyilvántartja a hátrányos helyzetű, a veszélyeztetett, a magatartászavaros és tanulási nehézségekkel küzdő gyermekeket. Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az intézményben dolgozó óvodapedagógusok között. Kapcsolatot tart fenn szükség esetén a gyámügyi hatóságokkal, a Pedagógiai Szakszolgálat, Gyermekjóléti Szolgálattal, és Szakértői Bizottságokkal.

Nyilvántartásba vétel szempontjai:

- súlyos anyagi nehézséghez kapcsolódó elhanyagoló nevelés,
- elhanyagoló neveléshez kapcsolódó testi- lelki bántalmazás,
- súlyos érzékszervi károsodás, ill. tartós betegség,
- a gyermek testi, mentális fejlődésének veszélyeztetése.
- a veszélyeztetettség megállapítása eltérő a CXC. törvény a Nemzeti köznevelésről és a szakirodalom értelmezésében, ezért a statisztikai adatszolgáltatás során a Kt. előírásait, míg a nyilvántartás során a Kt. előírásai mellett a fent felsorolt szempontokat is érvényesítjük.

Célja:

3-7 éves korú gyerekek érdekeinek képviselése emberi és gyermeki jogok érvényesülésének, valamint a gyermek egészséges testi-lelki fejlődésének biztosítása.

Feladatok:

- Szülők tájékoztatása a gyermekvédelmi felelős, a gyermekjóléti szolgálat munkatársának személyéről, elérhetőségük idejéről, helyéről.
- Évenként feltárjuk azokat a körülményeket, amelyek óvodásaink családi helyzetét hátrányosan érintik, illetve veszélyeztetik.
- Az óvónő a saját csoportjába lévő gyerekek problémáit elsősorban a családdal történő megbeszélés során, velük együttműködve próbálja megoldani. Amennyiben e kapcsolattartás nem hoz változást, szakember (fejlesztőpedagógus, védőnő, orvos, pszichológus) segítségét kéri. Elhanyagolt, családi viszályok, bántalmazás esetén a gyermeket érő káros hatások elhárítására az óvodavezető, óvodapedagógus, és a gyermekvédelmi felelős együttesen dönt a gyermekjóléti szolgálat és a jegyző bevonásának szükségességéről. Súlyos esetekben a gyermekjóléti szolgálat munkatársa s a jegyző védelembe vételt, családba helyezést, állami gondozásba vételre tesz javaslatot.
- A családnak a nevelésben elsődleges a szerepe, ebben az esetben az óvónő és a gyermekvédelmi felelős feladata a szülők segítése. Ha erőfeszítéseik nem járnak eredménnyel, külső segítséget kell igénybe venni (önkormányzati, gyermekjóléti szolgálat, gyermekorvos). A folyamatos információáramlás érdekében rendszeres kapcsolatot tartanak. Az évente készülő gyermekvédelmi kimutatás tartalmazza: az óvodába lévő hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek számát, a veszélyeztetettség fokát.
- A gyermekekkel kapcsolatos adatokat csak az arra illetékes személyek kezelhetik, a titoktartási kötelezettség betartásával.

6. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele, a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, ill. a család teremt meg. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda legyen nyitott és kezdeményező.

6.1 Az óvoda- család kapcsolata:

- Fontos feladatunknak tartjuk a **családok megismerését**, a velük való **szoros nevelői együttműködést**, figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, ha szükséges segítséget nyújtunk.
- A szülők nevelési célkitűzéseinek ismeretében segítünk abban, hogy az elvárásaik reálisak legyenek.
- Tájékoztatjuk a szülőket nevelési elképzeléseinkről, módszereinkről, tervezett eseményekről, programokról.(szülői értekezlet)
- Különös figyelemmel, tapintattal és realitással adunk tájékoztatást a szülőnek saját gyermekéről. Éreztetjük, hogy a segítő szándék vezérel bennünket.

- Családdal kapcsolatos minden információnkat diszkréten kezeljük, eleget teszünk a titoktartási kötelezettségünknek.
- Lehetővé tesszük az alkalmankénti rövid, lényeges közlésekre szorítókozó párbeszédet, ez azonban nem zavarhatja meg a csoport életét, nem vonhatja el az óvónőt a többi gyermektől.
- Módot adunk arra, hogy a szülő a csoportban megfigyelhesse gyermekét (óvodai ünnepek, rendezvények kapcsán, ill. a szülő bármikor betekinthez a gyermeke óvodai tevékenységébe, ha a csoportos óvónőkkel előzetesen egyeztet).
- Biztosítjuk a négy szemközti beszélgetések lehetőségét szülő és a nevelő igénye szerint.(fogadó óra)
- Különös gonddal készülünk fel az új gyermekek fogadására, beszoktatására, fokozott figyelmet fordítunk az otthonról jövő gyermekekre.
- Lehetővé tesszük a szülőnek, hogy segítse gyermeke beilleszkedését.
- Amennyire ez tőlünk függ, segítjük a szülő és a gyermek közötti harmónia erősítését.
- Csoportonként létrehozuk a szülői munkaközösséget (megválasztjuk annak elnökét).
- Támazkodunk rájuk, erősítjük kezdeményező, koordináló szerepüket.
- Igény szerint családlátogatás.

Alapelvek:

- **Bizalomra épülő kapcsolat kialakítása** minden családdal. Egyenrangú nevelőtársi viszony kialakítása.
- Az óvodába kerüléskor anyás beszoktatás támogatása
- A gyerek fejlesztésében az óvónő **támazza legyen a szülőnek**.
- Családi és az óvodai élet közötti **folyamatosság** biztosítása.
- Hátrányos, veszélyeztetett helyzetű gyermekekkel szembeni **különös gondoskodás**.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, az óvodai élet alatt (pedagógiai szakszolgálat intézményei, közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskola) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében, fejlődésében és fejlesztésében.

6.2 Óvoda – Szülői Munkaközösség

Nevelési céljaink, feladataink a családi nevelésre, a szülők által közvetített értékekre épülnek. A nevelés folyamán a szülőt társnak tekintjük. Az óvodapedagógusok segítségével igyekszünk a szülőket minél gyakrabban, minél közelebb hozni az óvodához, gyermekük óvodai nevelési környezetéhez, illetve mi közelebb kerülni a családhoz.

Az együttműködés elvei:

- a családi nevelés értékrendjére épüljön az óvodai nevelés,
- a családi és az óvodai nevelés kölcsönössége,

- kompromisszumkészség a gyermek érdekében,
- a korrekt értékközvetítés pedagógiai szükséglet.

Az együttműködés célja:

A gyermek egyéniségének, képességeinek fejlesztésében, társadalmi beilleszkedésének elősegítésében az óvoda és a család tevékeny részvállalása.

A szülői jogokat a **Nemzeti Köznevelési Törvény** szabályozza.

A szülők kötelességeit a **Házirendben** találhatják.

Az együttműködés feladata:

Egymási tiszteletén alapuló aktív együttműködés a gyermeknevelésben és az intézmény mindennapi életében.

Kapcsolattartás formái:

- a szülő az óvodapedagógussal egyeztetett időben bármikor látogathatja az óvodát,
- SZM megbeszélés
- óvodai rendezvények közös szervezése, kirándulás, kulturális programok, ünnepek,
- óvodai alapítvány támogatása.

6.3 Óvodánk külső kapcsolatrendszere

A **család - bölcsőde - óvoda - iskola** közötti átmenet feladatainak megoldására szükséges rendszeres kapcsolatok:

- család, a társadalmi alap
- bölcsőde, ahonnan a gyermek jön
- iskola, ahová a gyermek megy

A pedagógiai program megvalósítását szolgáló egyéb kapcsolatok:

Iskolával:

- A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez.
- A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda legyen nyitott és kezdeményező.
- Lehetőséget biztosítunk az alsós tanítóknak, hogy megismerkedjenek nevelőmunkákkal.
- Nyitottak vagyunk az iskola felé, így a nevelők bármikor betekinhetnek az óvoda életébe.
- A nagycsoportosok látogatást tesznek az iskolában, ahol megismerkednek az iskolai élettel. (ovisuli)
- Részt veszünk egy-egy iskolai ünnepségen, meghívjuk őket óvodai rendezvényekre.

- Figyelemmel kísérjük a tőlünk iskolába kerülő gyermeket beilleszkedésének folyamatát.

Alapelvek:

- Az óvodából az iskolába történő átmenet zavartalan biztosítása.
- Kölcsönös nyitottság érvényesülése.
- Egymás munkájának megismerése.
- Kölcsönös bizalom, megbecsülés egymás nevelőmunkája iránt.
- Minden gyermek örömmel induljon iskolába.

A nevelést segítő kapcsolatok:

- Pedagógiai Szakszolgálat
- Pedagógiai szakmai szolgáltató
- Családsegítő Szolgálat
- Gyermekjóléti Szolgálat
- Szakértői-, és Rehabilitációs Bizottságok

Egyéb kapcsolattartás a nevelés érdekében:

- fenntartó,
- egészségvédelem, kulturális kapcsolatok,
- közművelődési intézmények,
- gazdasági, menedzselési kapcsolatok (pályázat, alapítvány),
- jogi kapcsolatok, érdekvédelem.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

7. A NEVELÉSI FOLYAMAT ÉS A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMON KÖVETÉSE

7.1. Ellenőrzés, értékelés:

Óvodánkban az ellenőrzés feladata a nevelőmunka minőségjegyeinek, célszerűségének vizsgálata. Az eredményekből levont következtetéseket felhasználjuk a további nevelési feladatok kijelöléséhez.

A demokratikus vezetési stílus mellett a nevelés ellenőrzésében is érvényesül a demokrácia. Az ellenőrzés tudatos, tényszerű, objektív, így érhetjük el, hogy a kívánt eredményt a teljesítmény alapján mérhető hatékonyságot elérje. Az óvoda vezetőjével együttműködik a gyermekvédelmi felelős, a gyermekvédelmi teendők folyamatos elvégzésének ellenőrzésében. Az önálló

munkájáért felelősséget vállaló igényes óvodapedagógusnak, elengedhetetlen az önellenőrzés, az óvodapedagógus társak munkájának megismerése, céljai eléréséhez.

A nevelői szabadság azt jelenti, hogy a közösen kialakított értékek, szabályok, kööttségek betartásával az óvodapedagógus egyéni sajátosságaiból eredően sokféleképpen valósíthatja meg az óvodánkban elfogadott nevelési programot. A választott módszert az óvodavezető tiszteletben tartja. A szabadság nem jelent **szabadosságot**. Az ellenőrzésben, értékelésben alapvető a kölcsönös bizalom a munkatársak között.

7.2 A nevelési folyamat ellenőrzése, értékelése:

A nevelés átszövi a teljes óvodai életet, ezért az ellenőrzést, értékelést is ugyanazokon a területeken végezzük:

- pedagógiai gyakorlat (nevelési program tervezése és megvalósítása, éves munkaterv végrehajtása, nevelési-oktatási követelmények, az óvodai nevelés területei, tevékenységformák, tartalmi eszközök, kapcsolattartás más intézményekkel),
- a gyermek fejlődése, alapkészségek szintje (megfigyeléseik rögzítése a gyermekek egyéni fejlődési lapjain).

Az óvodapedagógus értékelései gyermekenként:

- a gyermek fejlődésének követése az egész évben folyamatosan, a megfigyelés területein: (mozgás-, testséma-, téri tájékozódás, térbeli mozgás, finommotoros koordináció fejlettsége - értelmi fejlettség, nyelvi kifejező képesség fejlettsége - szocializáció fejlettsége - egészségügyi szokások alakulása – önállóság). Erről félévente írásos értékelés készítése.

Következő dokumentumokat használjuk ezek rögzítésére: az egyéni fejlettséget mérő lapok és a Csoport napló.

7.3 A Helyi Nevelési Program ellenőrzésének és értékelésének elvei:

Folyamatosan ellenőrizzük, értékeljük a nevelés folyamatosságát, valamint az egyéni életkornak és sajátosságoknak megfelelő nevelési feladatok egymásra épülését. Évente felülvizsgáljuk és igazítjuk a törvényi változásokhoz a programunk tartalmát, belső logikai rendszerét.

Vizsgáljuk a minőségi munka érdekében;

- a tervezett tartalom, a tevékenységek mennyire illeszkednek a korosztályhoz, és az egyéni sajátosságokhoz,
- a tervezett és az elért feladatokat, a jelenlegi állapotot,
- a végrehajtás menetét, igényességét, minőségét,
- az eredményhez vezetett szervezeti körülményeket, a kapcsolatrendszerek működési intenzitását,

- a program és a feltételek összhangját,

Az ellenőrzést, értékelést a nevelőtestület kijelölt tagjai végzik, a választott szempontok szerinti elemzés, összehasonlítás, ellenőrzés módszereivel. Az ellenőrzés célja minden esetben a jobbá tétel.

Szakmai dokumentumok vezetésének sajátosságai, elvei

Az óvodai nevelés tervezését valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését különböző kötelező dokumentumok továbbá a pedagógusok által készített feljegyzések szolgálják.

Szakmai dokumentumok vezetésének sajátosságai:

- A csoportnaplóban évi 2 alkalommal tervezés és értékelés történik.
- Az éves tervezési anyag havi bontásban. (4 heti)
- A csoportnévsoron kívül, megjelenik az **iskolakötelesek** névsora.
- Az egyéni fejlesztésben részesülő (**SNI-s**, és **iskolaköteles**, de óvodában maradt, valamint **tehetséges**) gyermekekről egyéni fejlesztési terv készül (óvodapedagógus, fejlesztőpedagógus vezeti).
- Bejegyzésre kerül a „csoport életéről” való feljegyzés.
- Minden gyermekről egyéni fejlődést nyomon követő lap és **személyiséglap** és **írásos értékelés készül**, amiről félévente a szülők tájékoztatást kapnak.

A dokumentumok vezetésének elvei:

- rendszeresség,
- következetesség,
- egymásra épülés,
- folyamatosság,
- összehangoltság,
- tényyszerűség,
- objektivitás.

A tervezés dokumentálása a csoportnaplóban történik a Pedagógiai Program tartalma alapján:

- napirend, heti rend összeállítása,
- a nevelőmunka tervezése, értékelése, évente két szakaszos bontásban,
- tematikus terv (4 hét)
- az egy éves tanulási tervet írásban a naplóban előre rögzítjük.
- a gyermekek egyéni fejlődését folyamatosan figyelemmel kísérjük és "Egyéni lapon" rögzítjük.

A nevelési folyamat és a gyermekek fejlődésének nyomon követését szolgáló ellenőrzés – értékelés elvei:

- tervszerűség,
- folyamatosság,
- életkori sajátosságok figyelembe vétele,

- egyéni sajátosságok figyelembe vétele,
- nyitottság,
- a program céljainak való megfelelés,
- demokratizmus,
- együttműködés,
- objektivitás,
- fejlesztő hatás,
- partnerközpontúság,
- egymástól tanulás,
- dokumentálás.

Az ellenőrzés **formái** (tájékoztató, tematikus, visszatérő, napi), **jellege** (diagnosztikus, fejlesztő, összegző), **helyszínei** és **területei** (szakmai, gazdálkodás, munkáltatás, tanügyigazgatás) és **érintettjei** (pedagógus és nem pedagógus) az éves vezetői tervben kerülnek meghatározásra.

8.1. Intézményünkben az Önértékelési Programunk alapján az óvodapedagógussal szemben támasztott követelmények a következők:

1. Pedagógiai, módszertani felkészültség

- Az óvodapedagógus ismerjen a Pedagógiai Programban megfogalmazott tevékenységek szervezéséhez, irányításához szükséges módszertani eljárásokat. Módszerhasználatát tudatosság, célszerűség és változatosság jellemezze.
- Az óvodapedagógus vegye figyelembe a gyermekek életkori sajátosságait, fejlettségi szintjét és ehhez igazítsa a fejlesztést, feladatadást.
- Az óvodapedagógus ismerje fel a különleges bánásmódot igénylő gyermekeket, a megfelelő módszerekkel nevelje, fejlessze őket.
- Az óvodapedagógus a mérési és értékelési eredmények hatására tudjon és akarjon alkalmazkodni, változtatni. Legyen képes az önreflexióra és önkorrekcióra.
- Ismerje a PDCA-ciklus lépéseit és pedagógiai munkájában folyamatosan építsen rá.
- Alkalmazott módszerei illeszkedjenek az éves nevelési, tevékenységi tervhez.
- Az óvodapedagógus ismerje a rendelkezésére álló tanulási, képességfejlesztési eszközöket. Ezek, valamint az alkalmazott módszerei illeszkedjenek csoportja éves nevelési és tevékenységi tervéhez.
- Tapasztalaton alapuló tanulás szervezésénél minden esetben érvényesüljön a játékoság eleve, ugyanakkor az alkalmazott módszerek hatékonyan illeszkedjenek az adott gyermekcsoporthoz, a gyermekekhez.

2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz szükséges önreflexiók

- Az óvodapedagógust átgondolt pedagógiai tervező munka jellemezze, a tervezésben tükröződjön szakmai felkészültsége, önmagával és a gyermekekkel szembeni igényessége.
- Az óvodai Pedagógiai Program alapján, az abban meghatározott intézményi céloknak megfelelően készítse el éves és tematikus pedagógiai fejlesztő tervezetét.
- Az óvodapedagógus tudatosan építsen az ismeretszerzés egymást követő lépéseire.
- Az óvodapedagógus olyan módszereket, munkaformákat tervezzen, amelyek optimális lehetőséget biztosítanak a gyermekek motiváltságának elérésére és aktivitásuk fenntartására.
- Az óvodapedagógus ismerje a pedagógiai tevékenységet meghatározó dokumentumokat. A kitűzött nevelési céljai legyenek reálisak, a csoport életkori sajátosságaihoz és az egyéni fejlettségi szinthez igazítsa.
- Mindig építsen az adott gyermekcsoport előzetes tapasztalataira és képességeire.
- Az óvodapedagógus feladata az életkornak és az egyéni adottságoknak megfelelően a gyermeki attitűdök erősítése és képességeiknek folyamatos fejlesztése.
- A nevelési és a didaktikai céloknak megfelelően tervezze meg a foglalkozásokat, tevékenységeket, és mindig vegye figyelembe a más tudástartalmakhoz kapcsolódó lehetőségeket.

3. A tanulás támogatása

- Az óvodapedagógus ismerje gyermekcsoportjának szükségleteit és az egyéni problémáit, adott szituációban rugalmasan változtasson elképzelésein.
- Az óvodapedagógus tudatosan figyeljen a gyermekcsoport és az egyes gyermekek motiváltságára.
- A tanulási folyamat támaszkodjon a játék motivációs bázisára.
- Az óvodapedagógus ismerje fel és tudja kezelni a gyermekek egyéni tanulási problémáit. Szükség esetén kezdeményezze szakember bevonását.
- Használja ki a tevékenységekben rejlő lehetőségeket az érzékelés, észlelés útján szerzett játékos tapasztalatok elsajátításához.
- Minden gyermek magas színvonalú és biztonságot nyújtó, nyugodt, derűs, szeretetteljes nevelésben részesüljön.
- Minden értékelést segítő, támogató attitűd jellemezzon.
- Az óvodapedagógus biztosítsa az elmélyült tevékenységekhez, tapasztalatszerzéshez szükséges megfelelő feltételeket és az eszközöket.
- Legyen tudatában annak, hogy az óvodai tanulás elsődleges célja a képességfejlesztés, a tapasztalatok bővítése, a gyermeki kompetenciák fejlesztése.
- Az óvodapedagógus szükség szerint és a lehetőségekhez mérten, játékos formában alkalmazzon IKT-eszközöket, ezekkel gazdagítsa a gyermekek ismeretszerzését (pl. zenehallgatás, természetfilm megtekintése).

4. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség

- A gyermekek megismerését és fejlesztését különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített feljegyzések szolgálják.
- Az óvodapedagógus minden gyerekről vezessen egyéni fejlődési lapot, személyiséglapot, készítsen írásos értékelést, amiről félévente adjon tájékoztatást a szülőknek.
- A tervezés dokumentálása a csoportnaplóban történik a Pedagógiai Program tartalma alapján. A gyermekek egyéni fejlődését folyamatosan figyelemmel kísérjük és az Egyéni fejlődési naplóban rögzítjük.
- Az óvodapedagógus törekedjen a gyermek teljes személyiségének kibontakoztatására, fejlesztésére.
- Egyénre szabottan válassza meg a fejlesztéshez szükséges módszereket és eszközöket.
- Ismerje fel a fejlődés nehézségeit, legyen képes támogató segítséget nyújtani, és amennyiben szükséges, akkor szakember segítségét kérni.
- Az óvodapedagógus csoportos tevékenységek esetén is tartsa szem előtt a gyermekek egyéni szükségleteit.
- A hibákat, tévesztéseket tekintse természetesnek, azokat a megértést elősegítő, korrekt és tapintatos módon javítsa.
- Az óvodapedagógus a tehetséges és a fejlesztés feladatait egyaránt tartsa fontosnak, és ezeket az egyéni fejlesztési tervben rögzítse.
- Önállóan, vagy szükség esetén megfelelő szakember segítségét kérve törekedjen az egyéni bánásmód megvalósítására.

5. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység

- Legyen minden csoportnak hagyománya, legyen kialakított és elfogadott szokás-és normarendszere, amely elmélyíti az összetartozás élményét.
- Az óvodapedagógus ismerjen közösségépítő-és erősítő játékokat.
- Az óvodapedagógus személyisége legyen nyitott, derűs, nyugalmat árasztó, személyiségével teremtsen meg a szeretetteljes, biztonságos, elfogadó légkört.
- Az óvodapedagógus törekedjen a gyermekek egyéni tulajdonságainak, képességeinek közösségen belüli kibontakoztatására.
- Erősítse a gyermekekben az én-tudat, valamint a reális énkép kialakulását, a gyermekeket egymás elfogadására nevelje, személyes példájával küzdjön az előítéletek és a kirekesztés ellen.

- Az óvodapedagógus szervezzen olyan programokat, tevékenységeket, amelyek támogatják a közösségfejlesztő együttműködést, valamint fejlesztik a szociális képességeket.
- Közösségfejlesztő játékok, kirándulások, szülőkkel való programok (családi napok) szervezésével erősítse az együvé tartozás érzésének jelentőségét.
- Az óvodapedagógus ismerje a konfliktus-megelőzés módszereit, és tudjon kapcsolatteremtő-és konfliktuskezelő játékokat.
- Alakítson ki és tartassa be csoportjának szokás-és szabályrendszerét, törekedjen ezek következetes betartására.

6. A pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése

- Ismerje az ellenőrzés és értékelés eszközeit és vegye figyelembe az óvodás gyermek érési sajátosságait.
- Olyan verbális értékelést tudjanak adni a gyermekek teljesítményére, amelyek konkrétak, egyediek, előre vivőek és fejlesztőek.
- Az óvodapedagógus ismerje a gyermekek önmagukhoz viszonyított fejlődésének folyamatos megfigyelési módszereit.
- Pedagógiai tevékenysége során folyamatos, pozitívumokra épülő, fejlesztő visszajelzést adjon a gyerekeknek.
- Félévente készítsen írásos értékelést a gyermekek egyéni fejlődési naplójában. az értékelés eredményei alapján határozza meg a gyermek egyéni fejlődési tempójához illeszkedő fejlesztési feladatokat.
- Pedagógiai tevékenysége során alkalmazzon páros és csoportos munkaformákat, amelyek során a gyermekek nyomon követhetik társaik megnyilvánulásait.
- A gyermek értékelésének elvei: mindig az egyéni teljesítőképesség arányában történjen; igazodjon a gyermek életkorához; az elvégzett tevékenységgel arányos legyen. Formái: szóbeli dicséret, társak előtti dicséret.

7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

- Az óvodapedagógus kommunikációja legyen kulturált, tükrözze pedagógiai, szakmai hozzáértését.
- Az óvodapedagógus kommunikációját minden partnerrel a kölcsönös megbecsülés, együttműködésre való törekvés, más véleményének tiszteletben tartása jellemezze.
- Az óvodapedagógus teremtsen meg azt a légkört, ami alapján a beszédkapcsolat folyamatosan fejlődhet.
- Gyakori, szeretetteljes beszédkapcsolattal alakítsa ki és serkentse a gyermekek beszédkedvét, alakítsa beszédértésüket, beszédképességüket.

- Segítse a gyermekeket abban, hogy együttesen végzett tevékenységek közben sajátítsák el, gyakorolják az együttműködést segítő kifejezéseket, az érintkezés udvarias formáit.
- A gyermekek fejlődése érdekében kezdeményezzen és folytasson együttműködést kollégáival, a szülőkkel, a pedagógiai munkát segítő szakemberekkel.
- A pedagógiai programban megfogalmazott nevelési célok elérése érdekében működjön együtt kollégáival. Szükség szerint vegyen részt az óvoda pedagógiai és módszertani fejlesztéseinek megvalósításában.
- Legyen aktív résztvevője a szakmai megbeszéléseknek.
- Az óvodapedagógus legyen önálló, vegye figyelembe a szervezet működési rendszerét.
- Az óvodapedagógus a visszajelzéseket önkritikusan elemezze, értékelje, és szakmai fejlődése érdekében használja fel őket.

8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

- Az óvodapedagógus reálisan értékelje szakmai felkészültségét, legyen tisztában erősségeivel és gyengeségeivel, tudja megfogalmazni a fejlesztendő terület feladatait.
- Legyen tisztában a pedagógus szerep elvárásaival, és ezeknek törekedjen megfelelni.
- Az óvodapedagógus kísérje figyelemmel a pedagógia, azon belül az óvodapedagógia legújabb eredményeit.
- Használja ki az adódó továbbképzési lehetőségeket.
- Tájékozódjon a digitális eszközökről, és lehetőség szerint alkalmazza munkájában.
- Alkalmazza az intézményen belüli és kívüli szakmai kommunikáció online formáit.
- Az óvodapedagógus kapcsolódjon be különböző szakmai közösségek munkájába, erről folyamatosan informálja szűkebb és tágabb szakmai környezetét.
- Pedagógiai munkája során legyen nyitott az új képességfejlesztő eszközökre, munkaformákra, IKT-eszközökre, stb., és lehetőség szerint alkalmazza ezeket.
- Munkájában, intézményében legyen kezdeményező és felelősségteljes.

8.2. Intézményünkben az Önértékelési Programunk alapján az intézményvezetővel szemben támasztott követelmények a következők:

1. A tanulás és tanítás stratégiai vezetése és operatív irányítása

- A vezető vegyen részt a nevelési-oktatási alapelvek, célok és feladatok meghatározásában. Ezeket figyelembe véve készítsék el a helyi éves nevelési tanulási ütemtervet, amely az intézmény sajátosságaihoz igazodik.

- Lehetőség szerint vegyen részt az intézmény fejlődését elősegítő, a pedagógiai munka minőségét javító innovációs tevékenységekben. Az intézményi sajátosságokhoz igazodva kérje a pedagógiai folyamatok tervezését, az éves nevelési terv és a tematikus tervek elkészítését.
- A vezetésével működő intézményben az egységes, tervezett pedagógiai folyamat legyen jellemző, amely során hangsúlyozott a gyermeki kulcskompetenciák fejlesztése. A gyermeki fejlődést elősegítő, egységes, tervezett pedagógiai munkát vár el intézményétől.
- Az intézményben alakítsanak ki mindenki számára elfogadható és egyértelműen értelmezett mérési, értékelési rendszert, mind a gyerekek, mind az intézmény dolgozói számára.
- Ezek eredményeit felhasználva készítse el az intézmény stratégiai dokumentumait, melynek során tudatosan építsen az intézményben alkalmazott tanulási folyamatok mérési, értékelési eredményeire, és az eredményről a szakmai tanulságokat levonva tájékoztassa a kollégákat.
- Az óvodapedagógusoktól várja el a gyermeki teljesítmények folyamatos megfigyelését, mérését, értékelését és ezek tapasztalatainak felhasználását.
- Az intézményvezető a gyermekek megismerését és fejlesztését szolgáló, intézményi, pedagógiai alapelvek és dokumentumok segítségével kövesse nyomon, tekintse át és értékelje a fejlesztő munkát.
- Az intézményvezetőnek biztosítania kell, hogy az éves ütemtervben megtervezett tevékenységek az intézmény minden egyes gyermekének igényét kielégítsék.
- Az éves munkatervet úgy állítsa össze, hogy építsen az előző évi beszámolóra, és vegye figyelembe az adott tanév gyermekközösségének és az óvodapedagógusok összetételét.
- Az intézményvezető gondoskodjon arról, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek a lehetőségekhez mérten minden támogatást megkapjanak (logopédus, utazó gyógypedagógus, pszichológus, stb.)
- Kövesse figyelemmel a hiányzásokat és a törvényi előírásoknak megfelelően járjon el.

2. A változások stratégiai vezetése és operatív irányítása

- Az intézmény jövőképeinek kialakításában mindig vegye figyelembe a külső és belső feltételeket. Vezetői pályázatában mindig legyen összhangban az intézményi jövőkép, a pedagógiai program alapelvei és célrendszere.
- Legyen nyitott a változtatásokra, megfelelően közvetítse ezeket kollégái felé, ismertetve ezek szükségességét és kockázatait. A változtatások menetét tervezze meg, értékelje, és mindezek tükrében hajtja, vagy hajtassa végre.
- Elfogulatlanul legyen tisztában az intézmény erősségeivel és gyengeségeivel.
- A célok elérése érdekében felada meghatározásai legyenek pontosak, érthetőek és végrehajthatóak. Már a tervezés során vonja be a nevelőtestületet.
- Segítse kollégáit az önálló ismeretszerzésben, biztosítsa számukra az időt (akár helyettesítés elrendelésével is), és lehetőségek szerint az anyagi támogatást. Legyen nyitott az új kezdeményezésekre, innovációk megismerésére és befogadására.

3. Önmaga stratégiai vezetése és operatív irányítása

- Vezetői stílusát az határozza meg, hogy reális képpel bír erősségeiről és gyengeségeiről. Vezetői munkájában kollégái véleményét tartsa fontosnak.
- Szakmai önértékelése során, amennyiben szükséges, kritikusan reagáljon viselkedésére, cselekedeteire.
- Vezetői tevékenysége során elemezze döntéseit, intézkedéseit, módszereit. Külső értékelések és önreflexiói segítsék a hatékony vezetés folyamatos fejlesztésében, ezért saját és mások tapasztalatai alapján vizsgálja felül vezetői munkájának eredményeit, és ha szükséges, változtasson rajta.
- Folyamatosan fejlessze vezetői felkészültségét, vezetői képességeit. Keresse az új szakmai információkat, lehetőségeket, legyen érdeklődő.
- Vezetői munkáját az jellemezze, hogy betartsa a szakmai etika szabályait. Vezetői felkészültsége, felelőssége, magatartása irányt mutat a szakmai munkavégzés iránti motivációhoz.
- Tartsa szem előtt a vezetői programjában megfogalmazott célokat, feladatokat, de ha szükséges és indokolt, akkor megfelelő indoklással változtasson rajta.

4. Mások stratégiai vezetése, operatív irányítása

- Egyértelműen határozza meg munkatársai jog-és feladatkörét. A leadott döntési és hatásköröket ő maga is betartja és betartatja.
- Aktívan vegyen részt az intézményi ellenőrzési-értékelési rendszer kialakításában és működtetésében.
- Értékelésében fő szempont a támogató értékelés legyen, melyben épít a pedagógus erősségeire, kreativitásukra, de a fejlesztendő területek meghatározásában is legyen kezdeményező.
- Az óvodapedagógusok látogatása során az értékelésnél az erősségek kiemelésével határozza meg a fejlesztés irányát.
- Vezetői hatékonyságának fejlesztése inspirálja a nevelőtestület tagjait önmaguk fejlesztésére.
- Az intézményvezető támogassa az új kezdeményezéseket, ösztönözze a továbbtanulást.
- Építsen az óvodapedagógusok egyéni tulajdonságainak erősségeire.
- Fontosnak tartja az intézményen belüli együttműködést. Intézményen belül önértékelő csoportot és a munkának megfelelően projektcsoportokat működtet.
- Szükség szerint vegyen részt a különböző teamek munkájában.
- Tudja, hogy az intézménynek milyen szakmai, módszertani tudásra van szüksége.
- Az intézményi szükségleteket, valamint a munkatársak szakmai karriertervét is figyelembe véve készítse a beiskolázási tervet.
- Teremtsen lehetőséget a belső tudásmegosztásra.

- Szakmai napok és belső továbbképzések szervezésével biztosítja a pedagógusok szakmai fejlődését.
- Rendelkezzen humánerőforrás kezelési ismeretekkel, ezek alapján alakítson ki stratégiát.
- Az intézményi változások alakításában, irányításában empátikusan, személyesen vegyen részt.
- A döntési folyamatokba lehetőség szerint vonja be az intézmény munkatársait. Körültekintően hozza meg döntéseit. Segítse a kialakult problémák, konfliktusok megoldását.
- Az intézményvezető döntései előtt az SZMSZ-ben megfogalmazott döntési, véleményezési jogkör figyelembevételével tanácsot, véleményt kér a nevelőtestülettől.
- Ismerje személyesen munkatársait, azok erősségeit és gyengeségeit.
- Konfliktushelyzetek megoldására legyenek ismeretei a konfliktuskezelői módszerek területéről.
- A kialakított szabály-és szokásrendszer ismeretét és betartását egyformán követelje meg mindenkitől.
- Támogassa, ösztönözze az innovációt és a kreatív gondolkodást.

5. Az intézmény stratégiai vezetése és operatív irányítása

- Folyamatosan kísérje figyelemmel és ismerje a jogi szabályozókat, és tájékoztassa munkatársait az őket érintőkről.
- Alakítsa ki a hatékony információátadási rendszer működtetését (információs füzet, valamint értekezletek, aktualitásoknak megfelelő megbeszélések).
- Törekedjen a dolgozókkal szembeni egyenletes terhelésre. Teremtse meg a munkavégzéshez szükséges, biztonságos környezetet.
- Kísérje figyelemmel a dolgozók aktuális élethelyzetében történt változásokat (pl. betegség), és ennek figyelembe vételével ossza ki a feladatokat.
- Az óvodai eszközöket folyamatosan felméri és szükség esetén javíttatja, vagy újak beszerzéséről gondoskodik.
- Az intézményi dokumentumokat a jogszabályoknak megfelelően hozza nyilvánosságra.
- A pozitív kép magtartása érdekében a kommunikációs csatornák használatának etikai fontosságára is hívja fel a dolgozók figyelmét.
- Az intézményvezető biztosítja a folyamatok nyomon követhetőségét, ellenőrizhetőségét.
- Elvárja a szabályos, korrekt dokumentációt.
- Az intézményvezetőnek fontos az intézmény pozitív arculata, ezért hatékonyan közreműködik az intézmény külső partnereivel, a helyi regionális rendszerekkel, az oktatásért felelős minisztériummal. Személyesen vegyen részt a külső partnerekkel való kapcsolattartásban, törekedjen a fenntartóval hatékony együttműködésre.
- Ismerje az intézmény partnereinek igényeit és elégedettségét, személyesen vegyen részt a kapcsolattartásban.

- Gondoskodjon a fenntartóval való együttműködésről az emberi, pénzügyi és tárgyi erőforrások biztosításával kapcsolatban.

8.3. Az Önértékelési Programunk alapján az intézménnyel szemben támasztott követelmények a következők:

1. Pedagógiai folyamatok

- Az intézmény vezetője –a nevelőtestület szükség szerinti bevonásával – irányítja az intézmény stratégiai és operatív dokumentumainak kialakítását, a mindenkori érvényben lévő jogszabályok figyelembe vételével.
- A nevelőtestület a nevelési intézmény működésével – köztük a tervezéssel is – kapcsolatos ügyekben a köznevelési törvényben és más jogszabályokban, továbbá az SZMSZ-ben meghatározott kérdésekben döntési, véleményezési és javaslattevő jogkörrel rendelkezik. (SZMSZ)
- Az intézményben Belső Ellenőrzési Csoport alakult, amely előkészíti az önértékelés működését, intézkedési tervet készít és koordinálja az Intézményi Önértékelés feladatait.
- **Az éves munkaterv összhangban van a stratégiai dokumentumokkal.**
- A stratégiai dokumentumok elkészítése mindig összhangban van az aktuális, érvényben lévő oktatáspolitikai célokkal. Ezen célok megvalósulása a dokumentumokban nyomon követhető.
- Az intézményfajtára jellemző stratégiai tervek megvalósítása, a stratégiai célok aktuális elemei az adott intézmény dokumentumaiban jelennek meg.
- Az éves tervek elkészítése, valamint gyakorlati megvalósítása az óvodapedagógusok bevonásával történik.
- Az intézményben meghatározott stratégiai tervek megvalósulása során a pedagógiai folyamatok megfelelnek a személyiség-és közösségfejlesztés, valamint a nevelési és tanulási eredmények céljainak eléréséhez, továbbá a szülők, a gyermekek, a munkatársak elégedettségének kivívásához, és a fenntartói elvárások teljesüléséhez.
- Minden tanév végén év végi beszámolót készít az intézményvezető.
- A beszámoló szempontjai illeszkednek az intézményi önértékelési rendszerhez.
- **A következő nevelési év terveinek kialakítása mindig az év végi beszámolók megállapításai alapján készülnek el.**
- A teljes pedagógiai folyamat nyomon követhető az óvodapedagógus által vezetett dokumentumokban.
- A pedagógusok tervező munkájának a Pedagógiai Programban megfogalmazott alapelvek, célok és feladatok szolgálnak alapul.
- A pedagógiai munka folyamatát a csoportnaplóban, valamint az egyéni fejlődési naplóban rögzítik. (PP)
- A pedagógiai munka az éves tervezés szerint folyik, az esetleges eltérések mindig indokoltak és pedagógiaileg alátámasztottak.

- A belső ellenőrzés legfontosabb feladata az intézményben folyó pedagógiai tevékenység eredményességének, szakszerűségének, célszerűségének és hatékonyságának vizsgálata, annak feltárása, hogy melyek az intézmény erősségei, valamint a fejlesztendő területek. (SZMSZ).
- Az ellenőrzés a Belső Ellenőrzési Tervben meghatározott céllal, gyakorisággal, eszközzel történik.
- Az intézmény belső ellenőrzését, önértékelését a Belső Ellenőrzési Csoport segíti. A belső és külső ellenőrzésben érintett óvodapedagógusok szükség szerint szaktanácsadó segítségét kérhetik. A BECS eredményei alapján készül el az önértékelésben érintett óvodapedagógusok fejlesztési terve, valamint az intézményi önértékelés.
- Az intézmény folyamatosan figyelemmel kíséri a tanulási és nevelési folyamatokat és azokat kiértékeli. Ezáltal megállapítja az esetleges hiányosságokat és a fejlesztendő területeket.
- Az intézményi önértékelés elvégzésére Belső Ellenőrzési Csoport alakult, az intézményt képviselő óvodapedagógusokból, valamint az intézményvezetőből. Az önértékelési folyamat során megfogalmazzák az erősségeket és a fejlesztendő területeket. A pedagógiai munka belső ellenőrzésének eredményeit, illetőleg az ellenőrzés általánosítható tapasztalatait a nevelési évváró értekezleten értékelni kell, megállapítva az esetleges hiányosságok megszüntetéséhez szükséges intézkedéseket.
- Az intézményben folyamatosan nyomon követik a gyermekek - az egyéni adottságaikat is figyelembe vevő - teljesítményeit.
- **Minden gyermekről egyéni fejlődési lap, személyiséglap, valamint félévente írásos értékelés készül, amiről a szülők tájékoztatást kapnak. (PP)**
- Az összegyűlt információk alapján az intézmény felülvizsgálja stratégiai és operatív terveit, és ha szükséges korrekció történik.
- A külső, valamint az önértékelés eredményei az adott időszak után összevetésre kerülnek, és ezek alapján megfogalmazódnak a konklúziók, valamint az újabb feladatok.
- A folyamatos fejlődés, a problémák megoldása érdekében belső és külső erőforrások bevonásával a megoldásra alkalmas módszereket keresünk.
- Az intézmény – a nevelési és tanulási eredményesség függvényében – nyitott a stratégiai és operatív tervei korrekciójára. A nevelőtestületre, ezáltal az intézményre az innovatív gondolkodás a jellemző.

2. Személyiség- és közösségfejlesztés

- A személyiségfejlesztési feladatokban elért eredmények különböző dokumentumokban, beszámolóokban nyomon követhetők.
- Egyéni fejlődési ütem, képesség, tehetség, szociokulturális háttér figyelembevételével a helyzetből való felzárkóztatás segítése és a tehetség kibontakoztatása jellemzi az óvodát. (PP)
- A gyermekek személyes és szociális készségeit, képességeit az óvodapedagógusok elsősorban a gyermekek egyéni tulajdonágainak, képességeinek kibontakoztatásán keresztül, az érzelmi biztonságot nyújtó közösségen belül ismerik meg. (PP)

- A figyelem középpontjában a gyermekek kulcskompetenciáinak fejlesztése áll.
- Az óvodapedagógusok jól ismerik a személyes és szociális képességek fejlesztésének módszertanát. Az óvodapedagógusok képesek felismerni a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket, és ha szükséges, kéri a megfelelő szakemberek segítségét.
- Az intézményben integráció valósul meg, a csoporton belüli foglalkoztatás során a részképességek fejlesztésére helyezik a hangsúlyt. (PP)
- A megfigyelések alapján, a szakemberek segítségét igénybe véve – korrekciós tervek készülnek, melyeket szükség esetén felülvizsgálják és módosítanak. (PP)
- A fejlesztés megvalósulása nyomon követhető az intézményi és az óvodapedagógusok által vezetett dokumentumokban.
- **Az óvodapedagógusok törekszenek a gyermekek környezetének minél teljesebb, pontosabb megismerésére, a prevenciós munka érdekében a családdal való megfelelő kapcsolat kialakítására, a szülők megnyerésére. (PP)**
- A gyermekvédelmi feladatokat az óvodavezető megbízása alapján gyermekvédelmi felelős látja el, aki kapcsolatot tart fenn a gyámügyi hatóságokkal, a nevelési tanácsadóval, a gyermekjóléti szolgálattal és a szakértői bizottságokkal. (PP)
- Az óvodapedagógusok jelzésére a gyermekvédelmi felelős nyilvántartásba veszi ezeket a gyerekeket.
- Az óvodapedagógusok félévenként rövid feljegyzést készítenek a gyermekekről.
- Az óvodapedagógusok a Pedagógiai Program céljainak maximális figyelembé vételével, tudatosan az adott helyzetnek és gyermekcsoportnak megfelelően választják meg és alkalmazzák a tanulás-szervezési eljárások, a nevelési – oktatási módszereket, technikákat.
- Az alulteljesítő, tanulási nehézségekkel küzdő, sajátos nevelési igényű gyermekek megkülönböztetett figyelmet kapnak.
- Az intézményben a gyermekek teljesítményének értékelése a törvényi előírások, a pedagógiai programban megfogalmazottak alapján egyedi és fejlesztésközpontú.
- A gyermekek fejlődésének követése az egész tanévben folyamatos.
- A gyermekek fejlesztését különböző dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített feljegyzések, valamint szóbeli információk szolgálják.
- A megfigyelések rögzítésére az egyéni fejlődést nyomon követő lapok és a csoportnapló szolgálnak. (PP)
- Az egészséges és környezettudatos életmódra nevelést az intézményben - a kialakult szokásoknak megfelelően- különböző tevékenységeknek, témáknak megfelelően végzik.
- Kialakítjuk az egészséges életmód, az egészségmegőrzés szokásait, helyes életritmusát. (PP)
- A környezetvédelem a környezet ismeretén, megbecsülésén, megóvásán alapul, ehhez szükséges a természethez való pozitív érzelmi viszony kialakítása, mely magába foglalja a tiszteletet mind a természeti, mind a társadalmi környezet iránt. (PP)
- A téma megjelenik a tervezésben és a tevékenységekben, nyomon követhető a gyermeki dokumentumokban.
- Az intézmény a közösségfejlesztési feladatokat megvalósítja.

- A gyermekek közötti, valamint a gyermekek és pedagógusok közötti, a gyermekek és a pedagógiai munkát segítőik közötti kapcsolatok jók.
- Az intézmény gondoskodik a pedagógusok, pedagógiai munkát segítőik, valamint a gyermekek közötti folyamatos információcseréről és együttműködésről.
- Az intézmény közösségi programokat szervez, több programunk is nyitott, melyeken a szülők is részt vehetnek megfelelő keretek között.
-
- A dolgozókat és szükség szerint a szülőket és gyerekeket bevonjuk a szervezeti, nevelési és tanulási kultúrát fejlesztő intézkedések meghozatalába.
- A részvétellel, az intézmény működésébe való bevonással a gyermekek és a szülők elégedettek.

3. Eredmények

- Az intézményi működés sikerességének érdekében bevonjuk a kulcsfontosságú partnereket (család, gyermekvédelmi szervek, stb.)(PP)
- Fontosnak tartjuk az általános iskolával való kapcsolatunkat. Visszaigazolásaik munkánk eredményességét igazolják.
- Eredményinket, valamint sportsikereinket mindig nyilvánossá tesszük.
- Nyilvántartjuk és elemezzük az intézményi eredményeket.
- Az intézmény kiemelt nevelési céljaihoz kapcsolódó eredmények alakulása az elvártnak megfelelő.
- Az eredmények eléréséhez elsősorban az óvodapedagógusok, de a pedagógiai munkát segítő kollégák is igyekeznek hozzájárulni.
- Az eredmények elemzése és a szükséges tanulságok levonása és visszacsatolása minden nevelőtestületi értekezleten, megbeszélésen megjelenik, vagy az aktualitásnak, vagy előre meghatározott témának megfelelően.
- Az eredmények elemzésével meghatározásra kerülnek az intézmény erősségei és fejlesztendő területei.
- A fejleszhető területekre a helyzetből adódóan rövid vagy hosszú távú fejlesztési, intézkedési terv kerül megfogalmazásra.
- Kapcsolatot tartunk az óvoda – iskola átmenet megkönnyítéséért az iskola nevelőivel és igazgatójával.
- A visszajelzéseket beépítjük pedagógiai munkánkba.

4. Belső kapcsolatok, együttműködés, kommunikáció

- Intézményünkben a különböző pedagógiai feladatok elvégzésére szakmai csoportokat hozunk létre. Felelősségük, hogy a szakmai innovációk összhangban álljanak az intézmény pedagógiai programjával és munkatervével.

A szakmai csoportok vezetőinek hatás- és jogköre tisztázott. A szakmai csoportok véleményezik a Pedagógiai Programot.

- Az intézményi önértékelés elvégzésére Belső Ellenőrzési Csoport jött létre.
 - A szakmai csoportok tájékoztatják a nevelőtestületet munkájukról.
 - Az intézmény vezetése támogatja, ösztönzi az intézményen belüli együttműködéseket, és az intézmény céljainak elérése érdekében támaszkodik a munkájukra.
 -
 - A belső tudásmegosztásban fontos feladat jut a szakmai csoportoknak, valamint a külön feladattal megbízott kollégáknak. Fontos feladatuk a módszerek, elvárások segítése, értékelése, közzététele a nevelőtestületben. (SZMSZ)
 - Belső továbbképzések, nevelési értekezletek témái, bemutató foglalkozások teszik lehetővé, hogy az óvodapedagógusok tanulhassanak egymástól, és ösztönözve érezzék magukat pedagógiai ismereteik szinten tartására, fejlesztésére. a belső továbbképzések témái az éves munkatervben kerülnek rögzítésre.
-
- Mindig legyen biztosítva az információáramlás az intézményen belül. Ennek érdekében szükség szerint rövid tájékoztató jellegű megbeszélések történnek, valamint munkatársi értekezleteket és nevelőtestületi értekezleteket tartunk.
Szükség szerint kör e-mail-ek küldése, minden pedagógus tartsa fontosnak ezek nyomon követését is.
 - Szülői értekezletek, fogadóórák tartása szükség és igény szerint.

5. Az intézmény külső kapcsolatai

- Az intézmény Pedagógiai Programjában meghatározásra kerülnek az intézményhez kapcsolódó partnerek kijelölése.
- A partnerek köre ismert az intézmény dolgozói számára.
- Az intézmény a feladatok elvégzése, a gyermekek egészségügyi, gyermekvédelmi és szociális ellátása, valamint a beiskolázás érdekében és egyéb ügyekben rendszeres kapcsolatot tart fenn más intézményekkel, szervezetekkel. (SZMSZ)
- A partnerekkel kapcsolatos tevékenységekről a Pedagógia programban, az SZMSZ-ben kerülnek megfogalmazásra az együttműködés alapelvei, feladatai, céljai, valamint a kapcsolattartás formái.
- Az intézkedési tervek kialakításába és megvalósításába az intézmény a törvényi és rendeleti előírásoknak megfelelően, illetve az adott helyzetből adódóan bevonja külső partnereit.
- A panaszkezelési eljárás rendje az SZMSZ-ben leírtak szerint történik.
- Az intézmény vezetője a jogszabályokban előírt módon eleget tesz tájékoztatási kötelezettségeinek. Az információ átadás lehet szóbeli, digitális vagy papíralapú.
- Az intézmény helyzettől, rendezvénytől függően részt vesz helyi és regionális rendezvényeken.

6. A pedagógiai munka feltételei

- Az intézmény rendszeresen felméri a pedagógiai program megvalósításához szükséges infrastruktúra meglétét, a hiányokat jelzi a fenntartó felé.
- Az intézmény saját maga is megpróbálja előteremteni (pl. alapítványi rendezvények, pályázatok által) a szükséges feltételeket, amelyek az intézmény pedagógiai céljait szolgálja.
- A környezettudatos magatartás áthatja az egész óvodai nevelés rendszerét. Az értékek megőrzésére, a tapasztalatszerzésre, az ismeretek bővítésére változatos lehetőségeket biztosítanak a következők: pl. elektronikai hulladékgyűjtés, papírgyűjtés, Víz világnapja, Állatok Világnapja, Föld napja, Madarak és Fák napja.
- Az intézményvezető által készített éves költségvetési tervet részét képezi a szakemberek (logopédus, fejlesztő pedagógus, pszichológus) általi tárgyi eszközigénylés.
- Az intézményben a pedagógusok törekszenek az IKT eszközök nevelő – oktató munkába való bevonására.

- Az intézmény rendszeresen felméri a szükségleteket, reális képpel rendelkezik a nevelő-
oktató munka humán erőforrás szükségletéről.
- A humán erőforrás szükségletben bekövetkező hiányt, a felmerült problémákat idejében jelzi a fenntartó számára.
- A pedagógusok végzettsége megfelel az intézményben folyó nevelő-oktató munka feltételeinek.
- A feladatok elosztásában kiemelt hangsúlyt kap a szakértelem és az egyenletes terhelés. Ha szükséges, a vezető az állandó megbízások vállalását és teljesítését is szorgalmazza, amelyek az éves munkatervben is megjelennek.
- Az intézmény rendelkezik továbbképzési programmal, melynek elkészítése a munkatársak bevonásával, az intézményi szükségletek és az egyéni életpálya figyelembe vételével történik.
- Az intézmény követi a továbbképzési programban, beiskolázási tervben leírtakat, de ha szükséges, korrigálásra is képes.
- Az intézményt az óvodavezető irányítja. Az intézmény szervezeti kultúráját belső szabályozók normái határozzák meg. Az intézményi célok megvalósulásához együttműködés, értékteremtő munka szükséges. A belső és külső továbbképzések, foglalkozáslatogatások szervezésével tesszük még hatékonyabbá a szervezeti és tanulási kultúra fejlesztését. (SZMSZ)
- Az intézményi tervek elkészítése az intézmény munkatársainak és partnereinek bevonásával történik.
- Az alkalmazotti közösséget és azok képviselőit a jogszabályokban meghatározott részvételi, javaslattételi, véleményezési, egyetértési és döntési jog illeti meg. (SZMSZ)
- Az intézmény számára fontosak a hagyományai, azok megjelennek az intézményi alapidokumentumokban, tetten érhetők a szervezet működésében, és a nevelő-oktató munka részét képezik.

- A felelősség és hatáskörök megfelelnek az intézmény helyi szabályozásában (SZMSZ) rögzítetteknek, és támogatják az adott feladat megvalósulását. A megbízott kollégák a végrehajtásról, a megvalósulásról, az eredményekről rendszeresen beszámolnak.
- Az intézményvezető a nevelőtestület valamennyi hatáskörének gyakorlási jogát fenntartja, jogszabályban biztosított hatásköreinek gyakorlási jogát nem ruházza át.
- Az intézmény munkatársai képességük, szakértelmük, érdeklődésük szerint javaslatokkal segítik a fejlesztést.
- Az intézmény pozitívan viszonyul a felmerült ötletekhez, megvizsgálja azok beilleszthetőségét a fejlesztési folyamatokba.
- A legjobb gyakorlatok eredményeinek bemutatására, követésére, alkalmazására nyitott a testület és az intézményvezető.

7. Az Óvodai nevelés országos alapprogramban megfogalmazott elvárásoknak és a pedagógiai programban megfogalmazott intézményi céloknak való megfelelés

- Az intézmény pedagógiai programja az Óvodai nevelés országos alapprogram útmutatása szerint készült.
- A pedagógiai program a törvényi változások szerint többször módosított, és mindig összhangban kell állnia a jogszabályi a jogszabályi és tartalmi elvárásokkal. (PP)
- Minden nevelési év tervezésekor megtörténik az intézmény tevékenységi terveinek ütemezése, ami az éves munkatervben és más fejlesztési és intézkedési tervekben rögzítésre kerül.
- A tervekben (éves munkaterv, továbbképzési terv, ötéves intézkedési terv) jól követhetők a pedagógiai program kiemelt céljaira vonatkozó részcélok, feladatok, felelősök, a megvalósulást jelző eredménymutatók. Az intézmény tervei (munkaterv, továbbképzési terv, intézkedési tervek) mindig összhangban vannak a pedagógiai program kiemelt céljaival, az intézmény igényeivel, elvárásaival.
- Humán erőforrás képzési és fejlesztési tervek készítésénél elsősorban az intézmény jövőbeni elvárásait és igényeit tartjuk szem előtt.
- A pedagógiai program biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekének védelmében tartalmaz,(PP)

Jegyzék

A nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutatók	Intézményben meglévő eszközök
I. Helyiségek		
Csoportszoba	gyermek csoportonként 1	x
Tornaszoba	óvodánként 1	-
Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	óvodánként 1	x
Játszó udvar	óvodánként 1	x
Óvodavezető iroda	óvodánként 1	x
Gazdasági iroda	óvodánként 1 csak önálló gazdaságis esetén	x
Óvodavez. hely. iroda	óvodánként 1(Gazdasági irodával közösen)	-
Nevelőtestületi szoba	óvodánként 1	-
Orvosi szoba	óvodánként 1	-
Gyermek öltöző	gyermek csoportonként 1	x
Gyermek mosdó ,WC	gyermek csoportonként 1	x
Kiszolgáló helyiségek		
Felnőtt öltöző	épületenként 1	x
Elkülönítő szoba	óvodánként 1	-
Főzőkonyha	óvodánként 1	x
Melegítő konyha	óvodánként 1	-
Tálaló, mosogató	óvodánként 1	x
Felnőtt mosdó	épületenként 1	x
Felnőtt WC	épületenként 1	x
Moslék tároló	óvodánként 1	-
Szárazárú raktár	óvodánként 1	x
Egyéb raktár	óvodánként 1	x
Éléskamra	óvodánként 1	x
Szertár	óvodánként 1	x
II. Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyak		
1. Csoport szoba		

Gyermekfektető	gyerek létszám szerint 1	x
Gyermekszék	gyerek létszám szerint 1	x
Gyermek asztal	gyer. létszám figyelembe vételével	x
Fényvédő függöny	ablakonként	x
Szőnyeg	csoport 1/5-ének lefedésére	x
Játéktartó szekrény vagy polc	csoportonként 2	x
Fektető tároló	valamennyi ágycsészék tárolására	x
Élősarok állvány	csoportonként 1	-
Hőmérő	csoportonként 1	x
Óvodapedagógus asztal	csoportonként 1	-
Felnőtt szék	csoportonként 2	-
Eszköz előkészítő asztal	csoportonként 1	x
Textil tároló szekrény	csoportonként 1	x
Edény –és evőeszköz tároló szekrény	csoportonként 1	x
Szeméttartó	csoportonként 1	x
2. Tornaszoba		
Tornapad	2	x
Tornaszőnyeg	1	x
Bordásfal	2	x
Óvodai több funkciós mászó készlet	3 gy. egyidejű foglalkoztatásához	x
3. Logopédiai foglalkoztató		
Tükör	1	x
Asztal	1	x
Szék	2	x
Szőnyeg	1	x
4. Játsszóudvar		
Kerti asztal	csoportonként 1	-
Kerti pad	csoportonként 2	-
Babaház	csoportonként 1	x
Udvari homokozó	csoportonként 1	x
Takaróháló	homokózonként 1	-
Mozgásfejlesztő eszk.	V. rész szerint	
5. Vezetői iroda		
Íróasztal és szék	1-1	x
Tárgyaló asztal	1	-
Szék	2	x
Telefon	1	x
Könyvszekrény	1	x
Íratszekrény	1	x
6. Óvodavezető helyettes iroda		

Asztal	felőtt létszám figyelembevételével	-
Szék	felőtt létszám figyelembevételével	-
Íratszekrény	2	-
Lemezszekrény	1	-
Írógépasztal és szék	1-1	-
Számítógépasztal és szék	1-1	-
Írógép	1	-
Telefon	1	-
Fax	1	-
Számítógép, nyomtató	1	-
7. Nevelőtestületi szoba		
Fiókos asztal	pedagógus létszám szerint 1	-
Szék	pedagógus létszám szerint 1	-
Könyvtári dokumentum		-
Könyvszekrény	2	-
Tükör	1	-
Mosdókagyló	1	-
8. Orvosi szoba	26/1997.(IX.3.)NM rendelet szerint	-
9. Gyermeköltöző		
Öltöző rekesz, öltöző ruhatároló fogas	gyer. létszám figyelembe vételével	x
Öltözőpad	gyer. létszám figyelembe vételével	x
10. Gyermekmosdó, WC		
Hőmérő	helységenként 1	x
Fali tükör	mosdókagylóként 1	x
Rekeszes fali polc (fogmosó tartó)	gyer. létszám figyelembe vételével	x
Törölköző tartó	gyer. létszám figyelembe vételével	x
III. Tisztálkodási felszerelések		
Egyéni tisztálkodószerek(fésű, fogkefe, fogmosó pohár)	felőtt és gyerek létszám szerint	x
Fésűtartó	csoportonként 1	x
Törölköző	felőtt és gy. létszám szer. 3-3	x

Tisztálkodó felszerelések(ruhakefe,körömkefe, szappantartó)	mosdókagylónként 1	x
Abrosz	asztalonként 3	x
Takaró	gyerek létszám szerint 1	x
Ágynemű huzat és lepedő	gyermek létszám szerint 3-3	-
IV. Felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök		
Szennyes ruhatároló	óvodánként 1	x
Mosott ruhatároló	óvodánként 1	-
Mosógép	óvodánként 1	x
Centrifuga	óvodánként 1	-
Vasaló	óvodánként 1	x
Vasalóállvány	óvodánként 1	x
Szárító állvány	óvodánként 1	x
Takarító eszközök gyermek csoportonként létszám figyelembe vételével	óvodánként 1	x
Kerti munka eszközök	óvodánként 1-1	x
Hűtőgép	óvodánként 1	x
Porszívó	óvodánként 1	x
V. Nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök		
Játékok, játékeszközök, különféle játékformák, mozgásos játékok, szerepjátékok, építőjátékok, dramatizálás és bábozás, barkácsolás eszközei	gyermek csoportonként, létszám figyelembevételével	x
Ének-zene .énekes játékok eszk.	gy.csop. létsz. figy.	x
Munkajellegű tevékenységek eszközei	csoport 30%-ának megfelelő mennyiségben	x
Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermek csoportonként, a létszám figyelembevételével	x
Anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	csoport 30%-ának megfelelő mennyiségben	-
Értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	csoport 30%-ának megfelelő mennyiségben	x
Ábrázoló tevékenységet fejlesztő anyagok, eszközök (rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, képalakítás)	gyerek csoportonként, a létszám figyelembevételével	x

Természeti, emberi, tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyerek csoportonként, a létszám figyelembevételével	x
A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök		
Videó(lejátszó)	óvodánként 1	x
Televízió	óvodánként 1	x
Magnetofon	3 csoportonként 1	x
Diavetítő	épületként 1	-
Vetítővászon	épületként 1	x
Hangszer (pedagógusnak)	óvodánként 1	x
Hangszer (gyermeknek)	csoport 30%-ának megfelelő mennyiségben	x
Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	csoportonként 30	x
VII. Egészség- és munkavédelmi eszközök		
Ételminta vétel üvegtartály készlet	óvodánként, székhelyen és telephelyen 1	x
Mentőláda	óvodánként, székhelyen és telephelyen 1	x
Gyógyszer szekrény (zárható)	óvodánként, székhelyen és telephelyen 1	x
Munkaruha, védőruha	GMK juttatási szab. szerint	x
Tűzoltó készülék	érvényes Tűzvédelmi szabályzat szerint	x

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Az Óvodai nevelés Programja, Tankönyvkiadó, Bp. 1971.
- Az 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról
-
- Az 1996. évi LXII. törvény a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosításáról.
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramja, 1996.
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának módosítása.
- Köznevelési törvény Bp. 2011.
- Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan? OKI Bp.
- Bakonyi Anna: A család, mind óvodahasználó meghatározó szerepe a gyermeknevelésben (Óvodavezetők kézikönyve V. kötet) OKKER. 1997. Bp.
- Bakonyiné Vince Ágnes - Nagyné Kasza Ilona: Mozgás öröm a szabadban, M:P:T: Bp. 1989.
- Tevékenységközpontú óvodai nevelési program. .

- Forrai Katalin: Ének az óvodában, Zeneműkiadó, Budapest, 1977.
- Tóthszöllősiné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában FER-CO Kft. Bp. 1994..
- Porkolábné dr. Balogh Katalin: Kudarccal az iskolában.
- Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel, Szolnok, 1997.
- Óvodavezetők Kézikönyve 1-11. OKKER Okt. Iroda 1994.
- Óvodai Jogfutár 2012. okt., 2013. febr.

Függelék

Érvényességi rendelkezések

a) A helyi pedagógiai program **2016. szeptember 01. napjától lép életbe.**

Bevezetése minden óvodai csoportban megtörténik.

b) Helyi nevelési programunk **érvényességi ideje** határozatlan. Függsz a törvényi változásoktól. Azt mindig realizálni kell.

c) **A helyi nevelési program módosítására jogosult:**

Az óvoda vezetője, a módosítás kérelmét – nevelőtestületi kérelem esetén többségi, minimum 50 % plusz 1 fő kérelmezése esetén, - a felülvizsgálat során felmerült indokok alapján az óvodavezetőnek írásban kell jelezni.

A helyi pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető jóváhagyásával válik érvényessé. Amennyiben a fenntartóra többletkötelezettség hárul, akkor egyetértése szükséges.

d.) **A helyi nevelési program nyilvánosságra hozatala**

Az óvoda helyi nevelési programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető, az **intézményből ki nem vihető.** A helyi nevelési program 1-1 példánya a következő személyeknél, ill. intézményeknél tekinthető meg:

- az óvoda fenntartójánál,
- az óvoda irattárában,
- az óvoda vezetőjénél
- az óvoda honlapján.

e.) A **helyi nevelési programot** a nevelőtestület 2016. 08. 29-én megtartott nevelőtestületi ülésén elfogadta.

f.) Tájékoztatásul megkapták:

- Irattár,
- Óvoda.

A Harkai Kerekerdő Óvoda „Pedagógiai Programjának” módosítását megismertük és elfogadtuk.

Elfogadta:

2016. 08.31.

.....
Óvodavezető

A Harkai Kerekerdő Óvoda „Pedagógiai Programját” és módosítását megismertük, kinyilváníthattuk véleményünket, és elfogadtuk.

Elfogadta 2016. 08.30.

.....
Szülői Munkaközösség elnöke

ÓVODAVEZTŐI VÉLEMÉNY

A

HARKAI KEREKERDŐ ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁRÓL

Készítette: Némethiné Oláh Etelka
óvodavezető

A HARKAI KEREKERDŐ ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁNAK VÉLEMÉNYEZÉSE

Intézmény neve: Harkai Kerekerdő Óvoda
Intézményünk irányító szerve: Harka Község Képviselő-testülete

AZ ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM TÖRVÉNYI ÉS JOGSZABÁLYI HÁTTERE:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV. törvény
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet
- Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012.(X.8.) EMMI rendeletet

Megnevezés, tartalom Jogszabályi hivatkozás	Megfelelőségek			Szöveges értékelés, javaslat
	Igen	Nem	Részben	
20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 6.§ 2 (h) A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések. Kormányrendelet: Gyermekkép				
Gyermekkép	X			
Óvodakép	X			
Nevelési céljaink	X			
Nevelési alapelveink	X			
Az óvodai nevelés feladatai Az óvodai nevelés általános feladatai	X			
Az egészséges életmód alakítása	X			
Az érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés	X			
Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	X			
Kiemelt figyelmet igénylő gyermek ellátása	X			
20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 6.§ 2 (c)				
A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és	X			

halmozottan hátrányos helyzetű gyermek				
Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek, az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések	X			
A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	X			
A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái	X			
Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	X			
A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	X			
A gyermeki fejlődés nyomon követésének dokumentációja	X			
Az óvodai élet megszervezésének elvei	X			Csoportszervezés, napirend, heti rend
Játék	X			Kiemelt szerepe az egész programban. Szabad játék fontossága
Verselés, mesélés	X			Erkölesi fejlődés legfontosabb segítője a mese.
Ének-zene, énekes játék, gyermektánc	X			Felnőtt minta adása.
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	X			Az óvodapedagógus az egész nap folyamán biztosítson lehetőséget az ábrázoló tevékenységre. Igény kialakítása az alkotásra,

				önkifejezésre, környezet esztétikája.
Mozgás, mozgásos játék	X			Egészséges életvitel kialakítása, egészségfejlesztő testmozgások biztosítása napi szinten, a szabadban, játék kiemelt szerepe.
A külső világ tevékeny megismerése	X			Környezettudatos magatartás kialakítása, egyszerűbb összefüggések megláttatása, szülőföld szeretete.
Munka jellegű tevékenységek	X			Önként vállalt tevékenység.
Tanulási tevékenység	X			Az óvodai tanulás a játék motivációs bázisra épül, mindvégig játékos jellegű marad.
A pedagógiai munka várható eredménye	X			Megfelel a 363/2012. (XII.17.) Kormányrendelet előírásainak.
A program bevalásának ellenőrzése, értékelése	X			A nevelőtestület és a szülők véleményét figyelembe veszik a program bevalásával kapcsolatban.
Használhatóság szempontjából történő megfelelés értékelése	X			Könnyen érthető, részletes,, mindenre kiterjed.

Rövid összegzés, értékelése

A pedagógiai program készítését az előző nevelési program átdolgozását a jogszabályi háttér megismerése után az alapos helyzetelemzés előzte meg.

A program készítésekor cél volt a jogszabályi követelményeknek való megfelelés, a helyi sajátosságok megjelenítése, az óvoda működését szabályozó dokumentumokkal való koherenciája.

Minden területe részletesen kidolgozott, mindenre kiterjed.

Határozat száma:

A Harkai Kerekerdő Óvoda Pedagógiai Programját 2018. szeptember 1-i hatállyal jóváhagyom.

Harka, 2018. 08. 29.

Ph.

Némethiné Oláh Etelka
óvodavezető